

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΣΥΓΓΡΑΜΜΑ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟΝ

ΦΙΛΟΛΟΓΙΚΟΝ, ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΟΝ, ΨΥΧΑΓΩΓΙΚΟΝ ΚΑΙ ΧΡΟΝΟΓΡΑΦΙΚΟΝ

ΕΚΔΙΔΟΜΕΝΟΝ ΔΙΣ ΤΟΥ ΜΗΝΟΣ

ΕΤΟΣ Α'

Συνδρομή ἑτησία προπλήρ :—'Ἐν Ἀθήναις δραχ. 6. —'Ἐν ταῖς Ἐπαρχίαις δρ: 8
'Ἐν τῷ ἐξωτερικῷ φρ. χρ. 10. Ἑξάμηνος φρ. χρ. 6. Τιμὴ φύλλου λεπτὰ 25.

ΤΕΥΧ. Β'

Διευθυντῆς καὶ ἐκδότης: ΚΛΕΟΒ. ΧΡ. ΚΟΚΚΟΛΑΤΟΣ

'Ἐν Ἀθήναις, 25 Νοεμβρίου 1887

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

Περὶ Φωτοφασματικῆς ἀναλύσεως, ὑπὸ Κ. Μ. =
Λόγος ἑναρχτῆριος εἰς τὴν Φυτολογίαν, ὑπὸ τοῦ Πρυ-
τάνεως κ. Θ. Ἀφεντούλη. — Ἡ ἐπὶ τῆς Ροδόπης σταυ-
ροπηγιακὴ Μονὴ τοῦ Μπατζικόβου, ὑπὸ Γ. Κ. — Ἰα-
τροδικαστικὴ. Περὶ Πνιγμονῆς, ὑπὸ Α. Καλλιβακῆ, ὁ-
φηγητοῦ. — Φιλολογικά, ὑπὸ Θ. Οἰκονόμου. — Ὁ Ἄε-
προς τῆς Ἀόστης. Μετάφρασις Δ. Σ. Πληθωνίδου. —
Ἱστορικά, ὑπὸ Θ. Μ. Π. — Ὁ κ. Καλλιβακῆς περὶ
τῆς «Ἀκαδημίας». — Σύμμικτα. — Διατάξεις. — Εἰ-
δοποιήσεις.

ΠΕΡΙ ΦΩΤΟΦΑΣΜΑΤΙΚΗΣ ΑΝΑΛΥΣΕΩΣ

Θαυμάζομεν τὰ ὠραῖα ἄνθη, τοὺς πολυτί-
μους λίθους, τὰ παραδείσια πτηνά, τὰς διαφό-
ρους τοῦ κόσμου καλλονάς, τὸ βόρειον σέλας,
τὴν ἀστραπὴν, τοὺς ἀστέρας, τὰς ἐκρήξεις τῶν
ἡφαιστειῶν καὶ πλεῖστα ἄλλα μεγαλοπρεπῆ φυ-
σικὰ φαινόμενα, διότι ἡ φύσις ἐδωρήσατο ἡμῖν
τὴν ὄρασιν, τὴν εὐγενεστάτην τῶν αἰσθήσεων.

Ἡ Δημιουργία δὲν θὰ ἐφάνετο ἡμῖν τοσοῦ-
τον θαυμασία καὶ ὠραία, ἐὰν ἐστερούμεθα τοῦ
μετὰ μεγίστης σοφίας κατεσκευασμένου αἰσθη-
τηρίου ὄργάνου τῆς ὄρασεως, τοῦ ὀφθαλμοῦ. Καὶ
πάντα ταῦτα τὰ φαινόμενα ὀφείλονται εἰς τὸ φῶς.

Ἄλλὰ τί εἶνε φῶς;

Κατὰ τὸν Νεύτωνα, Λαδοασιέρον, Λαπλάσιον
καὶ Γεϋλονσάκ τὸ φῶς (ὡς καὶ τὸ θερμαντικόν)
εἶνε ὕλη τις ἀβαρής, τῆς ὁποίας τὰ μόρια εἰς
διηγεκῆ εὐρισκόμενα πρὸς ἄλληλα ὤσιν, βάλ-
λονται ὑπὸ τῶν φωτοβολούντων σωμάτων κατὰ
πάσαν διεύθυνσιν καὶ εἰς πάσαν ἀπόστασιν.

Κατὰ τὴν ὑπόθεσιν ταύτην, κληθεῖσαν τῆς
ἐκπομπῆς καὶ μὴ ἰσχύουσιν πλέον, τὰ φωτο-
βολούντα σώματα εἶνε ταμεῖα μορίων φωτει-
νῆς ὕλης.

Ἄλλοι ὅμως φυσικοὶ, ὡς ὁ Καρτέσιος, Οὐύ-
ρένιος, Μάλους, Φρέσελ καὶ πολλοὶ ἄλλοι,
στηρίζοντες ἐπὶ πολλῶν φυσικῶν φαινομένων,
θεωροῦσι τὸ φῶς (καὶ τὴν θερμότητα) ὡς κρα-

δασμοὺς ταχυτάτους τῶν ὕλικῶν μορίων τῶν
φωτοβολούντων σωμάτων· οἱ κραδασμοὶ οὗτοι
μεταδίδονται περαιτέρω ἀκτινοειδῶς καὶ ταχύ-
τατα διὰ τῶν κυμάνσεων, τὰς ὁποίας ὑπὸ τῶν
κραδαιομένων ὕλικῶν μορίων τῶν φωτοβολούν-
των σωμάτων λαμβάνουσι τὰ λίαν ἐλαστικὰ
μόρια ὕλης τινὸς ἀβαροῦς, αἰθῆρ κληθείσης καὶ
πληρούσης τὸ σύμπαν. Κατὰ τὴν ὑπόθεσιν ταύ-
την, κληθεῖσαν τῆς κυμάνσεως, κραδασμὸς μο-
ρίου τινὸς τοῦ αἰθέρος μεταδίδεται περαιτέρω
καθ' ἀπόσας τὰς διευθύνσεις ὑπὸ μορφήν σφαι-
ρικῶν κυμάτων φωτεινῶν, ἀναλόγως ὅπως ὁ
ἤχος μεταδίδεται ἐν τῷ ἀέρι. Ἐπειδὴ ὁ αἰθῆρ
ὑπάρχει καὶ ἐντὸς τοῦ ὀφθαλμοῦ, τὰ φωτεινὰ
ταῦτα κύματα προσβάλλοντα καὶ ἐρεθίζοντα τὸ
ὀπτικόν νεῦρον, ἀπεργάζονται ἐπ' αὐτοῦ τὸ αἰ-
σθημα τῆς ὄρασεως.

Ὡς ἐκ τούτου διακρίνομεν σώματα αὐτόφω-
τα, ὡς ὁ ἥλιος καὶ τὰ διάπυρα σώματα, ἀπο-
πέμποντα ἀφ' ἑαυτῶν φῶς, καὶ ἑτερόφωτα, τὰ
ὁποῖα τότε τὰ βλέπομεν, ὅταν φωτίζονται παρ'
αὐτοφῶτων σωμάτων, ὡς ἡ σελήνη, οἱ πλανῆ-
ται, ἡ γῆ, κτλ.

Σώματα διαφανῆ καλοῦνται ἐκεῖνα τὰ ὁποῖα
ἀφίνουσι νὰ διέλθῃ δι' ἑαυτῶν ποσότης τις φω-
τός, π. χ. ἡ ἀτμόσφαιρα, τὸ ὕδωρ, ἡ ἕλως, ὁ
ἀδάμας. Κατὰ τὴν θεωρίαν τοῦ Τυνδάλλου τὰ
σώματα ταῦτα εἶνε διαφανῆ, διότι τὰ μόρια
αὐτῶν ἐπιτρέπουσιν εἰς τὰ φωτεινὰ τοῦ αἰθέ-
ρος κύματα νὰ διέλθωσι διὰ τῆς μάζης των,
ἐνῶ εἰς τὰ ἀδιαφανῆ, ἂν καὶ ἐντὸς αὐτῶν ὑπάρ-
χῃ αἰθῆρ, ὅπως καὶ εἰς τὰ διαφανῆ, παύει πᾶ-
σα περαιτέρω διάδοσις τῶν φωτεινῶν κυμάτων.

Ἡ μετάδοσις τοῦ φωτός γίνεται ταχύτατα,
ὥστε εἰς ἓν δευτερόλεπτον τῆς ὥρας διατρέχει
κατὰ τὸν Φιζώ 312,000 χιλιόμετρα. Ὅθεν ἐὰν
δεχθῶμεν τὴν ἀπὸ τῆς γῆς ἀπόστασιν τοῦ ἡ-
λίου ἴσην πρὸς 150,000,000 χιλιόμετρα, τὴν
ἀπόστασιν ταύτην διανύει τὸ φῶς εἰς

150,000.000
312,000 — 480" = 8' τῆς ὥρας περίπου.

Καὶ εὐθυγράμμως μὲν μεταδίδεται πᾶσα ἀ-
κτις τοῦ σφαιρικοῦ τούτου κύματος, ὅταν ἡ

μετάδοσις λυθιάνη χώραν ἐντός διαφανούς ὕλης *ισοπύκνου*· ἅμα ὁμοῦς ἡ ἀκτίς εἰσέλθη εἰς διαφανές σῶμα διαφόρου πυκνότητος, π. χ. ἐκ τοῦ ἀέρος εἰς τὸ ὕδωρ ἢ τὴν ὑελον, τότε ἡ ἀκτίς τάσχει θλάσιν, δηλ. ἀκολουθεῖ ἐν πῶ δευτέρῳ σῶματι ἄλλην διεύθυνσιν, ἀλλ' ἐπίσης εὐθύγραμμον. Ἦδη, ἐὰν ἐπὶ τῆς ἐπιφανείας τῆς χωριζούσης τὰ δύο διαφανῆ σώματα, φαντασθῶμεν ἰσταμένην γραμμὴν κάθετον, ἢ θλασθεῖσα ἀκτίς πλησιάζει πρὸς τὴν κάθετον ταύτην, ἐὰν ἐξ ἀραιότερου διαφανοῦς σώματος εἰσέρχεται εἰς πυκνότερον π. χ. ἐκ τοῦ ἀέρος εἰς τὸ ὕδωρ, ἀπομακρύνεται δὲ τῆς καθέτου, ἐὰν ἐκ πυκνότερου εἰσέρχεται εἰς ἀραιότερον σῶμα π. χ. ἐκ τοῦ ὕδατος εἰς τὸν ἀέρα.

Καὶ ἡ μὲν τοῦ πρώτου διαφανοῦς μέσου ἀκτίς καλεῖται ἀκτίς προσπίπτουσα, ἡ δὲ τοῦ δευτέρου ἀκτίς διαθλάσεως. Αἱ μετὰ τῆς ῥηθείσης δὲ καθέτου σχηματίζονται ὑπὸ τῶν ἀκτίνων τούτων γωνίαι καλοῦνται ἢ μὲν τῆς πρώτης *γωνία προσπίπτουσα*, ἢ δὲ τῆς δευτέρας *γωνία διαθλάσεως*.

Πλεῖστα δὲ φαινόμενα φυσικὰ ἐξηγοῦνται διὰ τῆς ιδιότητος ταύτης, ἣτις καλεῖται *διάθλασις* τοῦ φωτός, π. χ. ὁ ἀντικατοπτρισμὸς τῶν ἐρήμων, ὅτε ὁ ὁδοιπὸρος νομίζει ὅτι ἐνώπιόν του ἔχει λίμνην γαληνίωσαν, περιβαλλομένην ὑπὸ δασῶν, καὶ αἱ ὑπὸ τῶν ναυτιλλομένων ἐν τῷ ἀέρι παρατηρούμενοι ἀντίστροφοι εἰκόνες τῶν πλοίων καὶ ἀκτῶν. Διὰ τοῦτο καὶ ὁ βυθὸς θαλάσσης ἡρεμούσης φαίνεται ὑμῖν ἀβαθέστερος, καὶ ὁ ἥλιος, ἢ σελήνη καὶ οἱ ἐπιλοίποι ἀστέρεις φαίνονται ἀνατέλλοντες ἐνωρίτερον καὶ δύοντες βραδύτερον, ἐνῶ πράγματι εὐρίσκονται ὑπὸ τὸν ὀρίζοντα.

Εἰς τὴν διάθλασιν τοῦ φωτός ὀφείλεται καὶ ἡ συγκεντρωτικὴ ἢ ἀποκεντρωτικὴ τῶν ὑελίνων φακῶν ιδιότης, διὰ τῶν ὁποίων κατασκευάζονται, ὡς γνωστὸν, τὰ τηλεσκόπια καὶ μικροσκοπία.

Καὶ οὐ μόνον διὰ τοῦ φωτός γίνονται ἡμῖν ἀπλῶς ὁρατὰ τὰ διάφορα φυσικὰ σώματα, ἀλλὰ καὶ τὰ βλέπομεν ὑπὸ πλεῖστα καὶ θαυμάσια πολλάκις χρώματα, διεγείροντα ἐν ἡμῖν τὸν θαυμασμὸν καὶ τὴν εὐχαρίστησιν. Τὸ φαινόμενον τοῦτο ὀφείλεται εἰς τὴν διάλυσιν τοῦ ἡλιακοῦ ἢ λευκοῦ φωτός τὴν ὁποίαν τοῦτο πάσχει, ὅταν ἐξ ἐνός φωτεινοῦ μέσου μεταβαίνει εἰς ἕτερον, ὅταν δηλ. *θλάται*¹. Διὸ ἡ διάθλασις ἀπεργάζεται οὐ μόνον παρεκτροπὴν τῆς διεύθυν-

¹ Διακρίνουσι ἀπλῆν διὰ θλάσιν, ὅταν τὰ διὰ διαφανῶν σωμάτων καθορώμενα ἀντικείμενα φαίνονται ἀπλᾶ, καὶ τοιαῦτα εἶνε τὰ ἁμόρφα σώματα (π. χ. ἡ ὑελος) καὶ οἱ κρύσταλλοι τοῦ κυβικοῦ συστήματος (π. χ. ἀδάμας), καὶ διὰ πλῆν διὰ θλάσιν, ὅταν τὰ διὰ διαφανῶν σωμάτων καθορώμενα ἀντικείμενα ἐμφανίζονται διπλᾶ· τοιαῦτα εἶνε μόνον οἱ διαφανεῖς κρύσταλλοι τῶν ἐπιλοίπων κρυσταλλικῶν συστημάτων

σεως τῶν φωτεινῶν ἐν γένει ἀκτίνων, ἀλλὰ καὶ διάλυσιν αὐτῶν, περὶ τῆς ὁποίας δυνάμεθα νὰ βεβαιωθῶμεν ἐκ τοῦ ἐξῆς πειράματος.

Γνωρίζομεν ἐκ πείρας, ὅτι ἐὰν διὰ μικρᾶς ὀπῆς παραθύρου εἰσέλθῃ εἰς δωμάτιον σκοτεινὸν ἀκτίς ἡλιακὴ, αὕτη σχηματίζει εἰς τι ἀπέναντι κείμενον διάφραγμα δίσκον στρογγύλον, κεχρωματισμένον μὲ τὸ γνωστὸν τοῦ ἡλίου φῶς, ὅπερ *λευκὸν* ἐκάλεσαν. Ἐὰν ὁμοῦς παρὰ τὴν ὀπῆν ταύτην θέσωμεν ὑελίνον πρίσμα τριγωνικόν, ὁμοιον περίπου πρὸς ἐκεῖνα τὰ ὁποῖα ἔχουσι οἱ τῶν ἐκκλησιῶν πολυέλαιοι, παρατηροῦμεν τότε, ὅτι ἐπὶ τοῦ διαφράγματος δὲν σχηματίζεται ὁ ρηθεὶς δίσκος, ἀλλὰ ταινία ἐπιμήκης, ἔχουσα 7 λαμπρὰ χρώματα, τὰ ὁποῖα παρατηροῦμεν καὶ ἐπὶ τοῦ οὐρανοῦ τόξου, ἣτοι *ἰόχρουν, βαθύ κυανοῦν, ἀνοικτὸν κυανοῦν, πράσινον, κίτρινον, πορτογαλλιοχρουν καὶ τέλοος ἐρυθρόν*. Ἡ ἔγχρους αὕτη ταινία καλεῖται *ἡλιακὸν φάσμα*.

Ἐκ τοῦ πειράματος τούτου πειθόμεθα, ὅτι ἡ ἡλιακὴ ἀκτίς οὐ μόνον θλάται, ἀλλὰ καὶ διαιλύεται εἰς 7 ἐγχρόους ἀκτίνας μὴ διαλυτὰς περαιτέρω εἰς ἔτι ἀπλουστέρας. Ὡστε τὸ φῶς τοῦ ἡλίου εἶνε σύνθετον, ἣτοι μίγμα ἐξ 7 στοιχειωδῶν ἀκτίνων ἐγχρόων, αἵτινες προσπίπτουσι συγχρόνως ἐπὶ τοῦ ὀφθαλμοῦ μας· παράγουσι τὸ αἶσθημα τοῦ λευκοῦ φωτός. Ἐν ἄλλαις λέξεσι κατὰ τὴν περὶ κυμάνσεως τοῦ αἰθέρος ὑπόθεσιν ἡ λευκὴ ἀκτίς δὲν ἀποτελεῖται ἐξ ἐνός καὶ μόνου κύματος, ἀλλ' ἐξ 7 κυμάτων, τὰ ὁποῖα ἔχουσι διάφορον θλαστικότητα καὶ διάφορον μήκος κύματος. Ὅτι δὲ λευκὸν φῶς αἰσθανόμεθα, ὅταν συγχρόνως καὶ αἱ 7 ἔγχροαι ἀκτίνες ἐρεθίζωσι τὸν ὀφθαλμὸν μας, βεβαιούμεθα ἐκ διαφόρων πειραμάτων—π. χ. ἐὰν τὰς 7 ἐγχρόους ἀκτίνας συγκεντρώσωμεν δι' ὑελίνου φακοῦ, ἢ διὰ κοίλου κατόπτρου, ἢ καὶ διὰ ἀντιστρόφως καὶ πλησίως τιθεμένου ἑτέρου τριγωνικοῦ πρίσματος, βλέπομεν φῶς λευκόν. Καὶ ὁ ἔγχρους τοῦ Νεύτωνος δίσκος ταχέως περιστρεφόμενος καθίσταται λευκός· τούτου τὸ κέντρον καὶ ἡ περιφέρεια ἔχουσι χρῶμα μέλαν, αἱ δὲ 35 αὐτοῦ ἀκτίνες, εἰς ἃς εἶνε διηρημένος, εἶνε κεχρωματισμέναι κατὰ σειράν μὲ τὰ 7 ρηθέντα τοῦ φάσματος χρώματα. Ἐνεκ τῆς ταχείας περιστροφῆς τὰ 7 χρώματα προσπίπτοντα σχεδὸν συγχρόνως ἐπὶ τοῦ ὀπτικοῦ νεύρου, ἐμφανίζονται μὲ λευκὸν χρῶμα.

Ὡς ἐκ τούτου ἔπεται, ὅτι *λευκὰ* μὲν ἐμφανίζονται τὰ σώματα ἐκεῖνα, τὰ ὁποῖα ἀνακλῶσι τὸ μίγμα τῶν 7 ἐγχρόων ἀκτίνων ἀμετάβλητον, *μέλανα* δὲ ἐκεῖνα τὰ ὁποῖα ἀπορροφῶσι αὐτὸ ὀλόκληρον, καὶ οὐδὲν ἔχουσιν φῶς ἀνακλῶσιν.

Ἐπάρχουσιν ὁμοῦς καὶ σώματα, τῶν ὁποίων τὰ ὑλικά μόρια τοιαύτην διάταξιν ἔχουσιν,

ὥστε ἐκ τῶν προσπιπτόντων εἰς αὐτὰ 7 διαφόρων κυμάτων, ἐξ ὧν ἀποτελεῖται ἡ λευκὴ ἀκτίς, μέρος μὲν παύει κραδαινόμενον, τρόποντινα ἀπορροφᾶται ὑπὸ τῶν σωμάτων τούτων, μέρος δὲ ἀνακλᾶται ἀναλλοίωτον, καθιστῶν τὰ σώματα ἔγχροα. Οὕτω τὸ γάλα, ἡ χιὼν κτλ. φαίνονται ὡς σώματα λευκά, διότι ἀνακλῶσιν ὀλόκληρον τὴν λευκὴν ἀκτίνα· ὁ μέλας πίναξ, ἡ πίσσα κτλ. ἐμφανίζονται μὲ χρῶμα μέλαν, διότι οὐδὲν φωτεινὸν κύμα ἀνακλῶσι. Τὸ ρόδον ὁμοῦς φαίνεται ἐρυθρόν, ἢ τὸ φύλλον πράσινον, διότι ἐκεῖνο μὲν ἀνακλᾷ μόνον τὴν ἐρυθρὰν ἀκτίνα, τοῦτο δὲ τὴν πράσινην. Καθ' ὁμοιον τρόπον ἐξηγοῦνται τὰ χρώματα τῶν διαφόρων σωμάτων, πειράματα δὲ διάφορα ἐπιβεβαιούσι τὰ ρηθέντα. Ἐὰν π. χ. ἐπὶ τῆς θρυκαλλίδος λύχνου, φέροντος οἰνόπνευμα, θέσωμεν ὀλίγην κόνιν μαγειρικοῦ ἀλατος, παρατηροῦμεν, ὅτι ἡ μὲν φλόξ τοῦ οἰνοπνεύματος λαμβάνει χρῶμα κίτρινον, παρακείμενον δὲ τεμάχιον ἰσπανικοῦ κηροῦ δεικνύει χρῶμα μέλαν, διότι δὲν λαμβάνει παρὰ τῆς φλογὸς φῶς ἐρυθρόν, στερουμένης τούτου· διὰ τοῦτο καὶ ὁ πλησίον ἰστάμενος ἄνθρωπος ἐμφανίζεται μὲ χρῶμα ὠχρὸν νεκροῦ, διότι τὰ χεῖλη καὶ αἱ παρειαὶ του δὲν λαμβάνουσι παρὰ τῆς φλογὸς φῶς ἐρυθρόν.

Ἐγχροα σώματα διαφανῆ, ὡς ὁ σάπφειρος, ἡ σμάραγδος κτλ., μέρος μόνον τῶν εἰς αὐτὰ προσπιπτουσῶν 7 ἐγχρόων ἀκτίνων τοῦ λευκοῦ φωτός ἀφίνουσι δι' ἑαυτῶν νὰ διέλθῃ, τὸ ἐπιλοιπον ὁμοῦς τὸ ἀπορροφῶσι ἢ καταπίνουσι.

Σώματά τινα ἐμφανίζονται κεχρωματισμένα, ὅταν εὐρίσκωνται εἰς στρώματα παχέα, ὡς τοῦτο συμβαίνει εἰς τὴν ὑελον καὶ τὸν πάγον, οἷτινες εἰς στρώματα λεπτὰ ἐμφανίζονται ἄχροι, εἰς παχύτερα δὲ μὲ χρῶμα πράσινον ἢ κυανοῦν. Ἐπίσης καὶ ἡ ἀτμόσφαιρα εἰς στρώματα παχέα ἐμφανίζεται μὲ ὠραῖον κυανοῦν χρῶμα, ἐνῶ εἰς λεπτότερα εἶνε ἐντελῶς ἄχρους. Ἐὰν ἡ ἀτμόσφαιρα δὲν ὑπῆρχεν, ὁ οὐρανὸς θὰ ἐφαίνετο μέλας· σχεδὸν δὲ μέλας ἐμφανίζεται ὁ οὐρανὸς εἰς τοὺς ἀεροπόρους, τοὺς ἀνερχομένους εἰς μεγάλη τῆς ἀτμοσφαιρας ὕψη. Ὅρη λίαν μακρὰν ἀφ' ἡμῶν κείμενα, ὡς τὰ περιβάλλοντα τὸν ὀρίζοντα τῶν ἠθηνῶν, ἐμφανίζονται μὲ ὠραῖον κυανοῦν χρῶμα, διότι μεταξὺ ἐκείνων καὶ τῶν ὀφθαμῶν μας ὑπάρχει παχὺ στρώμα ἀτμοσφαιρας.

Τὸ ἐρυθρόν καὶ κίτρινον χρῶμα τοῦ οὐρανοῦ, τὸ παρατηρούμενον πρὸ τῆς ἀνατολῆς (ροδοδάκτυλος ἡὼς) ἢ μετὰ τὴν δύσιν τοῦ ἡλίου, ἀποδίδεται εἰς τοὺς ἐν τῇ ἀτμοσφαιρᾷ διεσκορπισμένους ὑδρατμούς, οἷτινες ἔχουσι τὴν ιδιότητα νὰ ἀφίνωσι νὰ διέλθῃ δι' ἑαυτῶν τὸ ἐρυθρόν καὶ κίτρινον φῶς, ἀπορροφῶσι δὲ τὰς ἐπιλοίπους ἐγχρόους ἀκτίνες.

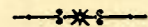
Πρῶτος ὁ Νεύτων ἐξετάζων τὸ ἡλιακὸν φά-

σμα διέκρινε δύο αὐτοῦ μέρη, ἣτοι 1) τὸ *ἐγχρουν* καὶ 2) τὸ *ἀόρατον*. Καὶ πράγματι ἐβεβαιώθη ὅτι οἱ ἐκ τοῦ ἡλίου ἐρχόμενοι κραδασμοὶ τοῦ αἰθέρος καταλαμβάνουσιν ἐπὶ τοῦ διαφράγματος μεγαλειτέραν ἑκτασιν, συνισταμένην ἐκ τριῶν μερῶν, διακρινομένων ἀπ' ἀλλήλων δι' ἰδίων χαρακτήρων. Τὸ *πρῶτον μέρος* ἀποτελεῖται ἐκ τῶν κραδασμῶν ἐκείνων τοῦ αἰθέρος, οἷτινες γίνονται αἰσθητοὶ ὑπὸ τοῦ ὀπτικοῦ νεύρου, ἀποτελοῦντες τὸ ἐξ 7 χρωμάτων συνιστάμενον *ὄρατον φάσμα*· τὸ μέρος τοῦτο εἶνε τὸ *φωτεινὸν φάσμα*. Τὸ *δεύτερον μέρος* κείμενον ἐκεῖθεν τοῦ ἐρυθροῦ χρώματος, δὲν ἐμπεριέχει κραδασμοὺς δυναμένους νὰ ἐρεθίσωσι τὸ ὀπτικὸν νεῦρον, ἔχει ὁμοῦς θερμαντικὴν δύναμιν πολὺ ἐντατικωτέραν τῆς τῶν ἄλλων μερῶν, καίπερ ἀόρατον· τοῦτο ἀποτελεῖ τὸ *θερμαντικὸν φάσμα*· καὶ τέλος τὸ *τρίτον μέρος* ἐξαπλούμενον ἐντεῦθεν τοῦ ἰώδους χρώματος ἐμπεριέχει ἀκτίνας μὴ γινομένης αἰσθητάς ὑπὸ τοῦ ὀφθαλμοῦ, ἐχούσας δὲ λίαν ἀσθενῆ θερμαντικὴν δύναμιν, δυναμένης ὁμοῦς ἐπὶ τινων σωμάτων, π. χ. ἐπὶ τοῦ ἐγγλωρίου ἀργύρου, νὰ ἐνεργήσωσι χημικῶς· τὸ μέρος τοῦτο ἀποτελεῖ τὸ *χημικὸν φάσμα*. Κατὰ ταῦτα ἐκ τῆς λευκῆς ἀκτίνος, διαλυομένης δι' ὑελίνου πρίσματος, προκύπτουσι τρία διάφορα φάσματα· τὸ *θερμαντικὸν* καὶ τὸ *χημικὸν*, καὶ ἐν μέσῳ αὐτῶν τὸ *φωτεινὸν φάσμα*.

Τὸ ἐπὶ τοῦ ἡλιακοῦ φάσματος πείραμα τοῦ Νεύτωνος καὶ ὑπὸ πολλῶν ἄλλων μεταγενεστέρων ἐπαναληφθέν, ἐδείχθη βραδύτερον μεγίστης χρησιμότητος διὰ τὴν χημείαν καὶ ἀστρονομίαν. Πρῶτος ὁ *Φραουενχόφερ* ἐξετάζων τὸ ἡλιακὸν φάσμα παρετήρησεν ἐπ' αὐτοῦ πλείστας γραμμὰς σκοτεινάς, καθέτους πρὸς τὸ μήκος τοῦ φάσματος, ὧν ὁ ἀριθμὸς κατὰ τὸν *Θολλῶνα* ἀνέρχεται εἰς 4,000. Τὴν ἐν τῇ ἐπιπέτῃ δὲ μεγίστην ἄξίαν τῶν σκοτεινῶν τούτων γραμμῶν κατέδειξαν κατὰ τὸ 1860 οἱ ἐν τῷ Πανεπιστημίῳ τῆς *Εἰδελβέργης* διάσημοι καθηγηταὶ *Βουνσένιος* καὶ *Κιρχόφιος*, κατασκευάσαντες διὰ τοῦ ὑελίνου τοῦ Νεύτωνος πρίσματος τὸ *φωτοφασματοσκόπιον*, διὰ τοῦ ὁποίου εἶνε δυνατόν οὐ μόνον νὰ ἐξετάζηται τὸ ἡλιακὸν φῶς, ἀλλὰ καὶ νὰ προσδιορίζωνται τὰ διάφορα χημικὰ στοιχεῖα, διὰ τῆς πυρώσεως ἢ καύσεως τῶν ὁποίων παράγεται πηγὴ τις φωτός. Ὅθεν πρὶν προβῶμεν εἰς τὴν σύντομον περιγραφὴν τῆς φωτοφασματικῆς ἀναλύσεως, περιγράφομεν πρῶτον γενικῶς τὸ φωτοφασματοσκόπιον, τοῦ ὁποίου διάφορα εἶδη κατεσκευάσθησαν μέχρι τοῦδε.

K. M.

(ἔπεται συνέχεια.)

ΛΟΓΟΣ ΕΝΑΡΚΤΗΡΙΟΣ

ΕΙΣ ΤΗΝ ΦΥΤΟΛΟΓΙΑΝ

ὑπὸ τοῦ ἐριτίμου Πρυτάνεως, τακτιτοῦ καθηγητοῦ τῆς
Φαρμακολογίας καὶ προσωρινῶς τῆς Φυτολογίας.

Χ. Θ. ΑΦΕΝΤΟΥΑΝ

Κύριοι!

Πέμπτον ἔτος τοῦτο ἀναλαμβάνομεν νὰ ξενα-
γήσωμεν ὑμᾶς εἰς τὸν παράδεισον τῆς φυτολο-
γίας, τὸν ἐγκλείοντα τοσαύτας διδασκαλίας καὶ
τέρψεις ὑπεθέσεις καὶ ἀφορμὰς. Πρὸς τὸν πα-
ράδεισον τοῦτον ἔχοντες ἐρωτικῶς ἐκ παλαιῶν
χρόνων, θέλομεν νὰ ἐνοσταλάξωμεν καὶ εἰς τὴν
ὕμετέραν ψυχὴν, τὴν εὐπαθῆ καὶ εὐμάλακτον,
τὸν αὐτὸν ἔρωτα, νὰ ἐμφυσήσωμεν τὴν αὐτὴν
στοργὴν πρὸς τὰ φυτὰ καὶ τὰ ἄνθη, τὴν αὐτὴν
ἀγάπην εἰς τὸ ἀναζητεῖν ταῦτα ἀνὰ τὰ πεδία
καὶ τοὺς βουνούς, ἐνθα πολλάκις τὰ ἀνεζητήσα-
μεν ἡμεῖς κατὰ τοὺς εὐδαίμονας τῆς νεότητος
χρόνους, καὶ ἐνθα δυσέρωτες πρὸςβῦται καὶ νῦν
ἐτι ἀναζητοῦμεν, ἀνατρέχοντες τὰ θεσσαλικά ὄρη,
τὰ πάτρια, καὶ τει ἡ δύναμις τοῦ κινεῖσθαι ἀπε-
πάγη ὑπὸ τοῦ γήρατος. Ἐκ τῆς ἐπιθυμίας, ἣν ἔχο-
μεν τοῦ σαγηνεῖσθαι τὰς καρδίας ὑμῶν ὑπὲρ τῶν
φυτῶν καὶ τῆς περὶ ταῦτα ἐπιστήμης, ὑποδου-
μεθα καὶ σήμερον *δωρεάν* τὸν ἐπιπρόσθετον τοῦ-
τον τῆς διδασκαλίας ἀγῶνα.

Καὶ λέγομεν *δωρεάν*, διότι καὶ τὸ εὐτελὲς ἐπί-
δομα, τὸ ἐξ 90 δραχμῶν, παρὰ τὰ καθήκοντα
καθυστερούμενον ἡμῖν πρὸ τριῶν ἐτῶν κατ' οὐσίαν,
ἐπ' ἐσχάτων ἀπεκόπη καὶ κατὰ τύπον.

Κύριοι!

Καὶ πάντες μὲν οἱ κλάδοι τῆς φυσικῆς ἱστο-
ρίας οὐδ' αὐτῆς τῆς δρυκτολογίας ἐξαιρουμένης,
ἣτις ἐν οὐ δέοντι ἡγεῖρε θόρυβόν τινα παροδικὸν
περὶ τὴν αἰθουσαν ταύτην, εἶναι ἀξιώτατοι σπου-
δῆς καὶ μελέτης, διότι τε γνωρίζουσι ἡμῖν τὰ φυ-
σικὰ ὄντα, πλάσματα συνάδελφα, ἐκ τῆς ὕλης τῶν
ὀπῶν εἶμεθα κατεσκευασμένοι, ἀφ' ὧν βιοῦμεν
καὶ μεθ' ὧν συμβιοῦμεν, καὶ διότι ἡ σπουδὴ τῆς
φυσικῆς ἱστορίας, ὡς βάσιν ἔχουσα τὴν διάγνω-
σιν τῶν καθ' ἕκαστον, τὰ διασταλτικὰ σημεῖα
τῶν μὲν ἀπὸ τῶν δέ, φέρει τὸν νοῦν ἐπὶ τὴν σαφῆ
καὶ ἀνάμφλεκτον γνῶσιν, ἀσχεῖ τὸν νοῦν εἰς
ἀναγκαίους συλλογισμοὺς καὶ ἀλάνθαστα συμπε-
ράσματα, οἷόν τι ποιεῖ καὶ ἡ τῶν μαθηματικῶν
σπουδῆ, ἡ ἐλαττωμένη τῆς φυσικῆς ἱστορίας κατὰ
τὸ τερπνὸν καὶ ἐπαγωγὸν—καὶ πάντες μὲν λέ-
γομεν οἱ κλάδοι τῆς φυσικῆς ἱστορίας εἶναι ἀξιώ-
τατοι σπουδῆς καὶ μελέτης, ἀλλ' οὐδεὶς ὡσπερ
ἡ φυτολογία πρόκειται ἡμῖν τοσοῦτον ἐράσιμος,
τοσοῦτον θελκτικὸς, ὡς φιλόρεσκος παρθένος ἐν
παντὶ καιρῷ καὶ τόπῳ ἐπιδεικτικῶσα τὰ ἀπροσμά-
χητα κάλλη.

Καὶ πῶς εἶναι δυνατόν, κύριοι, νὰ μὴ προσδε-

θῶμεν εἰς τὴν σπουδὴν ἐπιστήμης, ἣς τινος καθ'
ἡμέραν καὶ ὄρον βλέπομεν νέαν ἀεὶ σελίδα ἀνε-
φγμένην πρὸ ὀφθαλμῶν καὶ φέρουσαν ἐξωγραφη-
μένας μὲ τὰ ποικιλώματα τῶν χρωμάτων, περι-
κεχυμένας τὰς ἡδυστάτας τῶν ἀποπνοιῶν, διαπε-
ποτισμένας τοὺς γλυκυτάτους τῶν χυμῶν, τὰς
καλλίστας τῶν εἰκόνων, ἐκείνας, αἵτινες κοσμοῦ-
σιν ἡμᾶς ἅμα προβάοντας εἰς τὸ φῶς τοῦ ἡλίου,
αἵτινες καθωραϊζοῦσι πάσας τὰς ἐπιστήμους σιγ-
μὰς τοῦ βίου ἡμῶν, ἐκείνας, αἵτινες αὐταὶ ὡς οἱ
τρυφερῶτατοι τῶν φιλῶν παρέπονται ἡμῖν καὶ εἰς
τὴν ὑστάτην διαμονὴν ἐν τῇ τάφῳ, οὐ μὴν ἀλ-
λὰ καὶ προσμειδίωσι καὶ ἐκείθεν τοῦ τάφου, ἐκ
τῶν χλοερῶν ἐκείνων τῆς ἀναπαύσεως τόπων,
οὗς ὡς ἐν ἀντικατοπτρισμῷ ἰνδάλλεται καὶ ἀνα-
παριστᾷ ἡ θρησκεία ἐν τῇ καρδίᾳ τῶν εὐσεβῶν;
Ἐκ τῶν προΐόντων τοῦ φυτικῶ βασιλείου ἀρυό-
μεθα τὴν ποθεινοτάτην καὶ ὕγεινοτάτην τροφήν
μας, τὸν ἄρτον τὸν ἐπιούσιον, ἀπὸ τούτων καὶ
τὴν ἀναίμακτον θυσίαν, ἣν προσφέρομεν τῷ Ὑψί-
στῳ καὶ δ' ἣς καθαγιαζόμεν ἑαυτούς. Ἐκ τῶν
προΐόντων τοῦ φυτικῶ βασιλείου διυφαίνομεν τὰς
ἐσθῆτας, διαπλέκομεν τὰ σκηνώματα, συγκατα-
σκευάζομεν τὰς βιοποριστικὰς μηχανὰς—καὶ ἀ-
πλῶς εἰπεῖν ἡ ὑπαρξίς ἡμῶν, ἡ ὠφέλεια, ἡ τέρ-
ψις, καὶ πᾶσα ἀνάγκη βιοποριστικῆ εἶναι τοσοῦ-
τον στενωπὸς τοσοῦτον δυσεξελεγκτικῶς συνηυξημένα
μετὰ τῆς ὑπάρξεως τῶν φυτῶν, ὥστε οὐδὲ σιγμὴν
κατορθοῦμεν νὰ ζήσωμεν, ἢ κἄν νὰ ὑπάρξωμεν
ὡς ὄντα κοινωνικὰ ἀνευ τῆς τῶν φυτῶν συμμετο-
χῆς εἰς τὴν ζωὴν καὶ τὴν ὑπαρξίς μας.

Διὰ ταῦτα δήπου καὶ ὑμεῖς, κύριοι, βλέπω δτι
μετὰ τοσαύτης προθυμίας συντρέχετε εἰς τὰ ἀ-
κροάματα περὶ τῶν φυτῶν. Καὶ οὐκ ἦν ἄλλως γε-
νέσθαι ἐν πέλει, πρὸς ἣν ὁ μέγιστος τῶν ἀρχαίων
τραγικῶν οὐδὲν ἄλλο προσφωρότερον ἐπίθετον
εὔρε νὰ ἀπανεῖμῃ, οὐδὲν ἄλλο διάδημα νὰ περιβά-
λῃ μᾶλλον ἐπίχαρι καὶ μᾶλλον ἀληθές, εἰμὴ τὸ
ἀπὸ τῶν ἰων, *ἰοστήφανον* ἀποκαλέσας τὴν πόλιν,
ἣτις ἡμᾶς φιλοξενεῖ πάντας καὶ περιθάλλει. Δὲν
ἦσαν τὰ ἔπλα, ἀλλὰ τὰ ἄνθη τὸ τρυφερὸν ἐγ-
καλλώπισμα τῶν ἀρχαίων Ἀθηναίων, οὐδ' ἐμελ-
ψεν ὁ Σοφοκλῆς, ὡς ὁ ἄλλος ἐκεῖνος ποιητῆς
περὶ τῆς ἀρχαίας Ῥώμης

Χαῖρέ μοι, Ῥώμα, θύγατερ Ἄρεως,
Χρυσομίτρα, δαίφρων ἄνασσα,
σεμνὸν ἂ ναίεις ἐπὶ γᾶς Ὀλυμπον,
αἰὲν ἄθραυστον.

Ἀποκαλέσας δὲ ὁ ποιητῆς τοῦ Οἰδίποδος τὰς
Ἀθήνας ἰοστήφανους, τί ἄλλο ἐδίδαξεν ἡμᾶς,
εἰμὴ δτι ἡ ψυχὴ τῶν ἀρχαίων Ἀθηναίων ἐφέρετο
ἐπὶ τὸ λεπτόν, τὸ χαρῖον, τὸ αἰδῆμον, ὧν ἀπάν-
των ἐμβλημα εἶνε τὸ ἄνθος, τὸ ἴον; Ἄγετε, κύ-
ριοι, καὶ ἡμεῖς οἱ νεώτεροι Ἀθηναῖοι προσοικειώ-
σωμεν τὴν ψυχὴν πρὸς τὰ φυτὰ καὶ τὰ ἄνθη, καὶ
ἐκ τῆς σπουδῆς καὶ ἀγάπης πρὸς ταῦτα ἀντλή-
σωμεν τὰς ὠραίας ἐκείνας ιδιότητας, δρέψωμεν

ἐκ τῶν ἄνθων τὰς γλυκείας ἐκείνας συγκινήσεις,
τὰς ἀποτελούσας τὸ θέλητρον, δὲ δ' εἰπεῖν καὶ
τὸ διάδημα τῆς ὑπάρξεως ἡμῶν ἐπὶ γῆς. Ἐν τῷ
Πανεπιστημίῳ τῶν Ἀθηναίων ἠθέλεν εἰσθαι ἀσέ-
θημα πρὸς τὴν περιστέγουσαν πόλιν, ἀν μὴ περι-
χύνεσθε ὑμεῖς μετὰ στοργῆς καὶ πόθου πρὸς τὴν
φυτολογίαν, ἣτις ἐκ τῶν περιχειμένων κήπων καὶ
κοιλιάδων καὶ ρευματιῶν καὶ βουνῶν ἐν μὲν τῷ
πρώτῳ ἔαρι διὰ τῶν πολυχρόων ἀνεμωνῶν καὶ
τῆς εὐοσμίας τῶν ἰων, ἐν δὲ τῷ ἔαρι διὰ τῆς δα-
ψιλείας τῶν ῥόδων καὶ τῶν ναρκίσσων, ἐν δὲ τῷ
θέρει διὰ τῶν ἀπειρακρίθμων χειλανθῶν, ἐν δὲ τῷ
μετοπώρῳ διὰ τῶν χρυσιζόντων ἄστρον τοῦ κολ-
χικοῦ καὶ τοῦ κρόκου, μονοῦ φωνῆν ἀφείσα
καλεῖ ἡμᾶς ἐπὶ τὴν ἐξ αὐτοφίας σπουδὴν καὶ ἀπό-
λαυσιν καὶ τρυφήν.

Τὸ Πανεπιστήμιον ἡμῶν κέκληται, κύριοι, νὰ
ἐκθρέψῃ τοὺς θερμοτάτους θεράποντας τῆς ἐπα-
σχολούσης ἡμᾶς ἐπιστήμης, ἣς φέρε δῶμεν τὸν
δρισμόν, ἀρχόμενοι ἀπὸ τοῦ φυτοῦ.

Τί εἶναι τὸ φυτόν; Ἐξ ἀπαλῶν μὲν ὀνύχων
γινώσκομεν πάντες, τί εἶναι καὶ ὀνομάζεται φυ-
τόν, ἀλλὰ δυσκόλως δυνάμεθα καὶ νὰ παραστήσω-
μεν δι' ὀρισμοῦ σαφοῦς καὶ ἀναμφιλέκτου τὴν ὑ-
πόστασιν τοῦ φυτοῦ, χωρὶς νὰ πάθωμεν ὑπὸ τινος
Διογένοους τὸ τοῦ κατὰ Πλάτωνα ὀρισμοῦ τοῦ ἀν-
θρώπου.

Περὶ φημι εἶνε ὁ ὀρισμὸς τοῦ Λινναίου περὶ
τῶν τριῶν κλάδων τῆς φυσικῆς ἱστορίας, δρυκτὰ
μὲν εἰπόντος τὰ μόνην ἔχοντα τὴν δύναμιν τοῦ
αὐξάνεσθαι, φυτὰ δὲ τὰ ἔχοντα τὴν δύναμιν τοῦ
αὐξάνεσθαι καὶ τοῦ ζῆν, ζῷα δὲ τὰ αὐξανόμενα
τε καὶ ζῶντα καὶ αἰσθανόμενα,

mineralia crescunt,
plantæ crescunt et vivunt
animalia crescunt, vivunt et sentiunt.

Ἀλλὰ, κύριοι, ὁ ὀρισμὸς οὗτος δὲν ἐπαρκεῖ
σήμερον, ὡς οὐδ' ὁ ἄλλος ἐκεῖνος ὁ διακρίνων δη-
θεν τὰ ζῶντα πλάσματα ἐκ τῶν δρυκτῶν, καθ' ὃν
τὰ μὲν (καὶ ἄρα καὶ τὰ φυτὰ) ζῶντα πλάσματα
αὐξάνονται διὰ τῆς ἐκ τῶν ἔνδον προσθήκης τῆς
ὕλης, per intussusceptionem, τὰ δὲ δρυκτὰ διὰ
τῆς ἐξωθεν προσθήκης ἢ παραθέσεως τῆς ὕλης,
per juxtapositionem.

Ἄν ἐξετάσωμεν τὸ φυτὸν εἴτε κατὰ τὴν ἐξω-
τερικὴν παράστασιν, εἴτε κατὰ τὴν ἐσωτερικὴν
σύνθεσιν, βλέπομεν ἐν πρώτοις, ὅτι εἶναι πλάσμα
διωργανωμένον, ἦτοι συνεστῶς ἐκ μορίων ἢ με-
λῶν ἢ ἄρθρων, ὧν ἕκαστον ἐκτελεῖ λειτουργίαν
ἰδίαν, ἐκ δὲ τοῦ συμπλέγματος τῆς λειτουργίας
ἀπάντων τῶν μορίων αὐτοῦ ἢ μελῶν παράγεται
ἡ ζωὴ. Ἀλλὰ καὶ τὸ ζῷον, κύριοι, εἶναι πλάσμα
ὀργανικὸν συγκεροτημένον ὁμοίως ἐξ ὀργάνων
καὶ τοῦτο, ἐκτελούντων ἕκαστου λειτουργίαν
ἰδίαν κτλ. καὶ ἄρα, ὡς τὸ φυτὸν πλάσμα καὶ
τοῦτο ζῷον.

Καὶ ἐν τοῖς φυτοῖς καὶ ἐν τοῖς ζῷοις παρακι-
νοῦνται τὰ ὄργανα εἰς λειτουργίαν ἐξ ὁρμῆς ἰδίας,
ἐνδομύχου, αὐτοτελοῦς, προϊούσης ἐξ αὐτῆς τῆς
συναρμοολογίας τῶν στοιχείων ἢ καθολικώτερον
εἰπεῖν ἐγκειμένης ἐν τῇ συναρμοολογίᾳ ταύτῃ
τῶν στοιχείων κατὰ τρόπον, οὐ τὸ μυστήριον
ἀπέκρυψεν ἀφ' ἡμῶν ὁ δημιουργός, ἡ δὲ ὁρμὴ
αὕτη, τὸ πρῶτον ἐλατήριον, *grimum movens*,
εἶναι ἡ ζωὴ.

Ἀλλὰ, κύριοι, ὀρισμὸς τοιοῦτος μόλις ποτὲ
ἐφαρκεῖ, ὅπως διαστείλῃ τὰ φυτὰ ἐκ τῶν δρυκτῶν
καὶ λέγομεν μόλις, ἐπειδὴ καὶ τὰ δρυκτὰ σύγ-
κείνται ἐκ μορίων, τῶν κρυσταλλίων, συνθετιμέ-
νων εἰς στρώματα ἢ ἄτομα διατεταγμένα ἄλ-
λως ἐν ἀλλοῖς, ἡ δὲ πρώτη παραγωγή καὶ ἡ ἐφε-
ξῆς συναρμολόγησις τῶν κρυσταλλίων εἰς τὰ πε-
τρώματα (τὰ κεκρυσταλλωμένα τοῦλάχιστον) δύ-
ναται τις εἰπεῖν, ὅτι συμβαίνει κατ' ἰδίαν καὶ αὐ-
τοτελεῖ ὁρμὴν, οὐδὲν δὲ ἄτοπον εἶχεν ἂν τὸ πρᾶ-
γμα, εἰ τὴν ἐνδομύχον ταύτην ὁρμὴν εἰς κρυστάλ-
λωσιν τὴν δὲ ἢ τὴν δὲ ἀποκαλέσαμεν ἡμεῖς ζωὴν
δρυκτῶν. Καὶ οὕτως δὲ πάλιν, ἂν ἡ κρυστάλ-
λωσις ἦτο φαινόμενον παντάπασιν ἰδιάζον τοῖς δ-
ρυκτοῖς, ἡδυνάμεθα ταύτην κατατιθέντες ὡς χα-
ρακτηῖρα θεμελιώδη, νὰ εἴπωμεν ὅτι, ὅπου ἂν
ὑπάρχει κρυστάλλωσις, ἐκεῖ ὑπάρχει καὶ δρυκτόν.
Τὸ πρᾶγμα ὁμοῦς δὲν ἔχει οὕτω, διότι τὸ φαινό-
μενον τῆς κρυσταλλώσεως παρατηρεῖται συχρὸν
καὶ ἐν τοῖς ζῷοις ὀργανισμοῖς, πλεον μὲν ἐν τοῖς
φυτικοῖς, ἐλαττον δὲ ἐν τοῖς ζῷοῖς. Κρυστάλ-
λια εὐρηναὶ ἀπανταχοῦ τῶν φυτῶν, κρυστάλ-
λια οὐσιῶν μὲν ἀνοργάνων συνήθως καὶ ἀλατω-
δῶν (ἐν τοῖς κυττάροις φέρ' εἰπεῖν τῆς ἀπαντα-
χοῦ τῶν τῆς Ἀττικῆς ἀκτῶν φυσικῆς σκίλ-
λης, τῆς ἀγριοκρομμύδης, φέρονται πλῆθος κρυ-
στάλλων ραφιδοειδῶν ἢ πρισματικῶν ἐξ ἀσβεστίου
ὀξαλικοῦ), ἀλλὰ εὐρηναὶ καὶ κρυστάλλια οὐσιῶν
ὀργανικῶν, ὅλον τῆς ἀμυλώδους οὐσίας ἐντὸς τῶν
ἀμυλοκόκκων, τῆς ὑδροδαυκίνης ἐν τῇ ῥίζῃ τοῦ
δαύκου, τοῦ σακχάρου, ἐν τῷ ὀπῷ τῶν κερατίων
(τῶν καρπῶν τῆς ξυλοκερατίας, τῆς *Ceratonia
siliqua*) καὶ ἀλλαχοῦ (ἔρα κυττ. ἀνατομ. ἐν τῷ
Α' τόμῳ τῆς Φυτ. Weisner) Ὡς βασιμωτέραν
διαφορὰν ἡδυνάμεθα νὰ παραδεχθῶμεν τὴν σύνα-
ψιν τῶν στοιχείων εἰς ἄτομα χημικὰ παρὰ μὲν
τοῖς δρυκτοῖς κατὰ τὸν κανόνα τοῦ διασμοῦ ὡς
ἀπὸ θάσεως καὶ ὀξέως, παρὰ δὲ τοῖς φυτοῖς
κατὰ τὸν κανόνα τοῦ τριασμοῦ ἢ τετρασμοῦ,
καθ' ὅσον τὰ χημικὰ ἄτομα ἐν τοῖς φυτοῖς σύγ-
κείνται ἐκ τριῶν (ὕδατάνθρακες) ἢ τεσσάρων
(γλυκοματώδη) ἀνθραξ, ὑδρογόνον ἢ δευγόνον
καὶ ἄζωτον— ἢ καὶ πέντε στοιχείων (λευκωμα-
τοειδῆ— ἀνθραξ, ὑδρογόνον, δευγόνον ἄζωτον,
θεῖον— ἔστιν ὅπου δὲ καὶ φωσφόρος).

Ἄλλ' ἂν δυνατὸν ἐπὶ ποσὸν τὸ διαστείλῃ τὰ
φυτὰ ἀπὸ τῶν δρυκτῶν διὰ τῆς συντάξεως, του-
τέστι διὰ τοῦ τρόπου τῆς χημικῆς συνθέσεως τῶν

στοιχείων, ζέν είναι δυνατόν από τῆς αὐτῆς ἀρχῆς καὶ τὸ διαστεῖλαι τὰ φυτὰ ἐκ τῶν ζώων διότι τὰ αὐτὰ στοιχεῖα συνάσσονται εἰς ἄτομα χημικά τὰ αὐτὰ καὶ ταῦτα ἐν ἀμφοτέροις τοῖς βασιλείοις τῷ τε φυσικῷ καὶ τῷ ζωικῷ, κατὰ τὸν αὐτὸν τρόπον, εἰ καὶ οὐχὶ μετὰ τῆς αὐτῆς συχνότητος παρ' ἀμφοτέροις. Λίπος, σάκχαρον, βλέννα, ὕδατάνθρακες εὐρηται ἐν ἀμφοτέροις ὡς δημιουργήματα αὐτοτελῆ, οὐχὶ ὡς παρεισάγματα ἔξωθεν, λεύκωμα καὶ λευκωματωειδῆ παρ' ἀμφοτέροις, — δξέα καὶ ἄλατα παρ' ἀμφοτέροις, εἰ καὶ οὐχὶ τὰ αὐτὰ ὀργανικὰ δξέα ἐν τοῖς φυτοῖς καὶ τοῖς ζώοις. Μόνον τὸ ἄμυλον φαίνεται ἰδιάζον τοῖς φυτοῖς, καὶ ἐν τῷ σώματι τούτων δημιουργούμενον ἐκ τοῦ ἄνθρακος τῆς ἀτμοσφαιρας καὶ τοῦ ὕδατος, καθάπερ δηλαδὴ καὶ τὸ σάκχαρον καὶ ἡ βλέννα. Εὐρηται μὲν ἄμυλον καὶ ἐν τῷ σώματι ζώων, ἀλλ' εἶνε δημιούργημα νοσηρόν, ὅλον τὸ ἐν τῇ ἀμυλοειδεῖ ἐκφυλλοῖ τοῦ ἥπατος καὶ τῶν νεφρῶν παρὰ τῷ ἀνθρώπῳ. Ἄλλ' ἂν πάλιν τὸ ἄμυλον φανεροῖ. ὅτι τὸ πλάσμα εἶνε ζῶν καὶ εἶνε φυτόν, δὲν ἀποκλείει ὁμοῦς ἡ ἀπουσία αὐτοῦ καὶ τὴν φυτικὴν φύσιν· διότι οἱ μύκητες, φυτὰ ἐκ ἐκ τῶν ποικιλιωτάτων καὶ τῶν πολυαριθμοτάτων στεροῦνται ἀμύλου. Ὡστε ἀπὸ χημικῆς ἀπίψεως τὰ ζῶα ἀπολύτως δὲν διαστελλονται ἀπὸ τῶν φυτῶν— αὐτὸ δὲ τοῦτο ρητέον καὶ περὶ τῶν λειτουργιῶν ἐκατέρων.

(ἔπεται συνέχεια)

Η ΕΠΙ ΤΗΣ ΡΟΔΟΠΗΣ

ΣΤΑΥΡΟΠΗΓΙΑΚΗ ΜΟΝΗ ΤΟΥ ΜΠΑΤΖΚΟΒΟΥ

(Συνέχεια ἴδε ἀριθ. 1)

Τὸ θησαυροφυλάκιον τῆς μονῆς ταύτης περιέκειεν ἄλλοτε βαρύτιμα δῶρα αὐτοκρατόρων καὶ μεγιστάνων τῆς Κωνσταντινουπόλεως καὶ ἄλλων μερῶν χριστιανῶν καὶ μέχρι τοῦδε δὲ οὐκ ὀλίγα κειμήλια ἐκ χρυσοῦ, ἀργύρου καὶ πολυτίμων λίθων εὐρίσκονται ἐν αὐτῇ. Καὶ ἡ βιβλιοθήκη δ' αὐτῆς πρέπει νὰ ἦτο ἄλλοτε ἀξιόλογος, ὡς μαρτυροῦσι τὰ σφζόμενα αὐτῆς λείψανα, ὧν τινὰ εἶνε ἀρκετὰ πολύτιμα ἑλληνικὰ καὶ ἱστορικὰ χειρόγραφα, ἐκκλησιαστικὰ τὰ πλεῖστα, ἐκ τοῦ 12ου μέχρι τοῦ 16ου αἰῶνος'.

1) Ὑπάρχουσι λ. χ. 1) χειρόγραφον Εὐαγγέλιον τοῦ 13ου ἢ 14ου αἰῶνος εἰς μικρὸν ὄγδον ἐπὶ μεμβράνης μετὰ λαμπρῶν ἐγχρωμάτων εἰκόνων τῶν τσαρῶν Εὐαγγελιστῶν καὶ ἄλλων κοσμημάτων. Ἐνιαχοῦ φύλλα τινὰ εἶνε ἀποκεκομμένα, ἀλλ' εἶνε καὶ οὕτω πολύτιμον χειρόγραφον, ἔχον καὶ πίνακας τῶν περιεχομένων ἐκάστου Εὐαγγελιστοῦ. Γέγραπται δὲ ἐρυθρῶ καὶ μελαίνῃ βαφῇ ὑπὸ πρώτης καὶ δευτέρας χειρός. — 2) Χειρόγραφον Ὁρολόγιον ἐπὶ μεμβράνης μετὰ μουσικῶν σημείων ἐκ τοῦ 12ου ἢ 13ου αἰῶνος εἰς 4ον, περιέχον περὶ τὰ 250 φύλλα. — 3) Ἰβηρικὸν χειρόγραφον τοῦ 11ου ἢ 12ου αἰῶνος ἐπὶ μεμβράνης,

Ἄλλ', ὡς ἦν ἐπόμενον, αἱ περιπέτειαι τῆς Μονῆς ταύτης κατὰ τὸ ὀκτακοσιετὲς διάστημα τῆς ὑπάρξεώς της ὑπῆρξαν πολλαὶ καὶ μεγάλαι ὡς ἐκ τῶν ἀναστατώσεων τῶν ἐπελθουσῶν ἐν τῇ Ἀνατολῇ καὶ μάλιστα ἐν τῇ χώρᾳ ἐκείνῃ, ἐν μιᾷ δὲ τούτων, ἀγνωστον ἀκριθῶς ἐν ποίᾳ καὶ πότει, πάντως ὁμοῦς ἐπὶ τουρκοκρατείᾳ ὁ ναὸς τῆς μονῆς καὶ αὐτὴ ἴσως ἡ μονὴ κατεκρήσαν ὑπὸ Τ. . . . πιθανῶς, οἵτινες κατέστρεψαν καὶ τὸ ἐπὶ τῆς πρὸς τὴν Στενήμαχον ὁδοῦ φρούριον μετὰ τοῦ ἐν αὐτῷ ναοῦ, ἀνηγέρθη δ' ἐκ νέου, ἡ μᾶλλον ἀνεκαινίσθη ἐπὶ τῶν ἀρχαίων τοίχων, ὃ ἐν τῇ μονῇ ναὸς κατὰ τὸν δέκατον ἑβδόμον αἰῶνα ἐπ' ὀνόματι τῆς ἁγίας Τριάδος καὶ οὕτως εὐρίσκεται μέχρι σήμερον, μονότον καὶ τώρα ἡ μεγάλη ἐν τῇ μονῇ ἔτησία παληγυρις τελεῖται πατροπαράδοτως κατὰ τὴν ἐορτὴν τῆς Παναγίας, τὴν 15ην Αὐγούστου. Ὁ δ' ἐν τῇ ἑτέρᾳ αὐτῇ δευτέρος ναὸς τῆς μονῆς εἶνε προφανῶς καὶ τῆς ἐποχῆς ἐκείνης πολὺ μεταγενέστερον καὶ ἀνευ σημασίας τινὸς οἰκοδόμημα.

Τὴν ἱστορίαν τῆς μονῆς τοῦ Μπατζκόβου ἀπὸ τῆς ἰδρύσεώς της μέχρι σήμερον δὲν γνωρίζομεν ἀκριθέστερον, διότι ἐκτὸς τοῦ ἀρχαίου Τυπικῶν, ὅπερ ὁ ἰδρυτὴς αὐτῆς συνέγραψεν, οὐδὲν ἄλλο Τυπικὸν ἢ χρονικὸν αὐτῆς ἐτιθήθη, τοῦλάχιστον δὲν περιεσώθη τοιοῦτο, οἱ δ' ἐν αὐτῇ νῦν διατιώμενοι καὶ καρπούμενοι αὐτὴν δέκα καὶ τρεῖς μοναχοὶ τοσοῦτον εἶνε ἀπαιδεῦτοι καὶ ἀδαεῖς, ὥστε οὐδεμίαν ἀσφαλῆ πληροφορίαν περὶ τοῦ παρελθόντος τῆς μονῆς δύναται τις νὰ λάβῃ παρ αὐτῶν. Ὅ,τι λοιπὸν περὶ τῆς τύχης τῶν ἰδρυμάτων τοῦ Πακουριανοῦ μετ' αὐτὸν γνωρίζομεν, ἀρῶμεθα αὐτὸ ἐκ τινῶν ἐπιγραφῶν, εὐρισκομένων ἐν τῷ νάρθηκι τοῦ μεγάλου ναοῦ, ἐν τῷ ναῷ αὐτῷ καὶ ἐν τῷ ἐστιατορίῳ, τὰς ὁποίας παραθέτομεν ἀπαραλλάκτως ὡς πρὸς τὴν ὀρθογραφίαν, μαρτύρια τρανὰ τῆς παιδείας τῶν γραψάντων αὐτάς. Καὶ ἐν μὲν τῷ νάρθηκι ἀναγινώσκειται ἡ ἐξῆς ἐπιγραφή:

Ἰστορητ(ε)ς αὐτος ὁ θεῖος καὶ πάνσεπτος ἄ(ρ)τηξ τῆς πανυπερευλογ(ι)μένης δεσπ(ι)νης ἡμῶν Θεοτόκου καὶ ἀειπαρθένου Μαρίας τῆς ὀνομαζομένης Πετριοτίσης καὶ μετονομασθείσης τῆς ὁμοουσ(ύ)ου καὶ ζωοπ(ι)οῦ καὶ ἀδιαιρέτου Τριάδος διὰ ἐξ(ώ)δου κόπου καὶ δα-

ἐμμέτρως γεγραμμένον εἰς μέγα 4ον καὶ μὲ 250 περιπέτου φύλλα. — 4) Ἑλληνικὸν χειρόγραφον ἐπὶ μεμβράνης ἐκ τοῦ 15ου αἰῶνος (1460), περιλαμβάνον ἑλληνικὴν γραμματικὴν τοῦ Κ υ ρ ο Ὑ Μ α ν ο υ ἢ λ και ἐν εἴδει χρηστομαθείας ἐπιστολὰς τοῦ Λιβανίου, Εὐριπίδου Ἐκάβης στιχ. 1—154 μεθ' ὑποθέσεως τῆς Ἐκάβης καὶ μετὰ σχολίων, στίχους ἐκ τοῦ Αἴαντος καὶ τῆς Ἠλέκτρας τοῦ Σοφοκλέους, ἐκ τῆς Ἰσοκράτους πρὸς Δημόνικον Παραίνεσις, ἐωθινὰ τινὰ εὐαγγέλια, Γρηγορίου τοῦ Ναζιανζηνοῦ λόγους δύο, διάφορα ἀρχαῖα διηγήματα, Κεραυεῖως τοῦ ἀρχιεπισκόπου Ταυρομενίου τῆς Σικελίας ἐρμηνείας εἰς ἐωθινὰ εὐαγγέλια καὶ λόγον περὶ τῶν ἁγίων παθῶν καὶ μίαν ὁμιλίαν Ἰωάννου τοῦ Χρυσοστόμου. — 5) Χειρόγραφον ἐκ τοῦ 16ου αἰῶνος, περιέχον Ἰσοκράτους τὸν Παναθηναϊκόν.

πάνης τοῦ τ(η)μι(ο)τάτου καὶ εὐγενεστάτου καὶ ἐκλαμπροτάτου ἄρχοντος κυροῦ κυροῦ Γεωργίου, ἐπαρχ(η)ῆας δὲ Φαναρίου καὶ Νεοχωρίου, γέγ(ω)νεν δὲ ἡ(ε) τὰς ἡμέρας τοῦ Παναγιωτάτου καὶ οἰκομενικοῦ Πατριάρχου Παρθενίου ἡγουμενεύοντος τοῦ παν(ω)σι(ο)τάτου ἐν ἱερομονάχ(η)ς καὶ πνευματικ(η)ς πατράσι κυροῦ Παρθενίου, ἀρχιερατευόντος Φιλιππουπόλεως τοῦ κυροῦ Γα(υ)ριήλ, Ἐν μηνὸς Ἰουλίου α', ἐν τῷ μηνᾷ, ἰνδικτ. ια'.

Ἐσώθεν δὲ τῆς πύλης τοῦ ναοῦ ἀναγινώσκονταί τὰδε:

«Τῷ ΑΠΑ ἔτει Μ. Χ.

Ἡ ἐπὶ τῆς βασιλείας Ἀλεξίου τοῦ Κομνηνοῦ κτισθεῖσα παρὰ τοῦ Κ. Γρηγορίου Πακουριανοῦ καὶ μεγάλου δομαστικοῦ τῆς δούσεως παρούσα μονὴ νῦν τὸ Β' ὀν ἀνεκαινίσθη τὴν ζωγραφίαν δι' ἐξόδων ἰδίων τῆς μονῆς, ἡγουμενεύοντος τοῦ Σ. Γ. κυροῦ Χ. Κυρίλλου ἱερομονάχου ἐν ἔτει Μ. Χ. ΑΩΝ, Αὐγ. ΙΘ'.

διὰ χειρὸς Μόσχου Β. Ἀδριανουπολίτου.»

Ἐν δὲ τῷ μαρμαρινῷ ἐστιατορίῳ τῆς μονῆς ἀναγινώσκειται:

«(Ἡ)στέρηται ἡ τράπεζα τῆς μητροπαρθένου κ(ώ)ρης, τῆς πρ(ι)ωνομαζ(ω)μένης Πετριτ(η)οτίσης δι' ἐξόδου κόπου τε καὶ δαπάνης τοῦ τιμ(η)οτάτου καὶ ἐκλαμπρ(ω)τάτου ἄρχοντος κυρίου κυρίου Γεωργίου καθ(ε)ἰγουμενεύοντος τοῦ πανοσιωτάτου καθ(ε)ἰγουμένου κυρίου κυρίου Παρθενίου ἐν τῷ Ἱερῷ. ἐπὶ καθ(ε)ἰγουμενεύοντος κυρίου Παρθενίου ἐν τῷ Ἱερῷ. ἐκτ(ε)ῖσθ' ὁ θεῖος καὶ περιβ(ι)ώτης ναὸς ἐκ βάθρου, ἐν τῷ Ἱερῷ. ἐκτ(η)σθ' τὸ μετόχιον, εἰς τοῦ Ἱερῷ. ἐκτίσαν τὴν τράπεζαν. εἰς τοῦ Ἱερῷ. ἐκτίσθη τὸ κατ(ό)γι(ον).»

καὶ

«Ἡ παρούσα μαρμαροτράπεζα ὑπάρχ(η) ἐξόδου καὶ δαπάνης τοῦ πανιερωτάτου καὶ λογιωτάτου πρ(ό)ην Φιλ(η)ππουπόλεως κυρίου κυρίου Δαμασκ(υ)νοῦ, ἡγουμενεύοντος τοῦ πανοσιωτάτου ἁγίου καθηγουμένου κυρίου Ματθαίου ἱερομονάχου. ἔτους σωτήρος Χριστοῦ ἀχ'α'. (Ἐ)νδικτιώνος ΙΔ'. μαΐστορος Νικολάου.»

Ἐπὶ δὲ μικροῦ τινος κιωτίου, ἐκ χρυσοῦ, ἀργύρου καὶ πολυτίμων λίθων κατεσκευασμένου καὶ ἀφιερωθέντος ὑπὸ τοῦ γνωστοῦ ἤδη εὐσεβοῦς ἡγουμένου Παρθενίου, ἀναγινώσκειται ἡ ἐξῆς ἐπιγραφή:

«Τὸ παρὸν κιβ(ό)τ(η)ον τ(ώ) ἐκτεθέν δι' ἐξόδου κ(ε) κόπου κυροῦ Παρθενίου (ὑ)ερομονάχου καὶ καθ(ε)ἰγουμένου τῆς ὑπεραγίας Θεοτόκου τῆς βασιλικῆς πατριαρχικῆς μονῆς τῆς Πετριοτίτισης κατὰ τὴν Ἰουνιον μῆνα τῆς (Εἰ)νδικτι(ῶ)νος ἔτους ἡρμε' ἐπὶ πρωτομαΐστορος . . . ἀπέρωσις.»

Αὗται εἶνε αἱ μόναι ἐν τῇ μονῇ εὐρισκόμεναι ἀσφαλεῖς μαρτυρίαι περὶ τῶν τυχῶν αὐτῆς. Ἐκτὸς δὲ τούτου εὐρομεν ἐν πατερικῇ τινι χειρογράφῳ

1 Μὲ τὸ ὄνομα τοῦτο Πατριάρχαι ὑπῆρξαν τέσσαρες, πατριαρχεῦσαντες πάντες ἀπὸ τοῦ 1369 μέχρι τοῦ 1685. Ὁ ἐν τῇ ἐπιγραφῇ ἐννοούμενος εἶνε Παρθένιος ὁ Β'. ὅστις τὸ μὲν πρῶτον ἐπατριαρχεῦσε κατὰ τὸν πίνακα τοῦ Μαθᾶ ἐν ἔτει 1644, τὸ δεύτερον δὲ ἐν ἔτει 1647.

τῆς βιβλιοθήκης της καὶ τὰς ἐξῆς χρονολογικὰς καὶ ἱστορικὰς σημειώσεις μοναχοῦ τινος Ἰγνατίου, Θεσσαλοῦ, τὰς μὲν ἐξιστορούσας γεγονότα τὰς δὲ γενησόμενα ἐν εἴδει προφητιῶν, δημοσιεύομεν δὲ καὶ ταύτας πρὸς ψυχγωγίαν τῶν ἀναγνωστῶν καὶ ὅπως ἴδωσιν ὅποιοι τινες τὴν ἀνάπτυξιν ὑπῆρξαν ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον καὶ αἱ λογιώταται τῶν ἐν αὐτῇ μονασάντων, οἷος ἀναντιρρήτως ἦτο καὶ ὁ Ἰγνάτιος.

«1788 ἀρχινᾷ πόλεμος εἰς τρία βασίλεια, εἰς δὲ τοὺς 1791 ὁ πάπας Ῥώμης ἀποθνήσκει εἰς τὴν Ῥώμην, εἰς δὲ τοὺς 1792 ἀρχινᾷ πόλεμος εἰς ὅλον τὸν κόσμον, εἰς δὲ τοὺς 1794 ἀρχινᾷ σεισμὸς τῆς γῆς, σκότος καὶ γνόφος καὶ ἐπειτα πείνα καὶ θανατικὸν εἰς ὅλα τὰ μέρη τοῦ κόσμου. 1795 ἕνα μέρος τῆς γῆς καταποντίζεται καὶ εἰς τὸν ἅγιον τόπον θέλει ἐβγεῖ ὕδωρ καὶ τὸ ὕδωρ θέλει μεταβληθῆ εἰς αἷμα· εἰς δὲ τοὺς 1796 θέλει γείνει τὸ μέγα συμπόσιον, τὸ ὅποιον καλεῖται ἡ πύλη τοῦ φωτὸς τῇ πληρεξουσία, καὶ τότε ὅλος ὁ κόσμος χαρήσεται· εἰς δὲ τοὺς 1797 ὅλα τὰ μέρη τοῦ κόσμου θέλει γνωρίσει τὸν ἑῶν ἀληθινὸν θεὸν καὶ τὴν μίαν ἀληθινὴν πίστιν τῶν εὐσεβῶν χριστιανῶν· εἰς δὲ τοὺς 1798 ὁ παντοδύναμος θεὸς θέλει δαίξει ποία πίστις εἶναι δικαία καὶ ἡ πλέον ἐκλεκτὴ καὶ ἐκείνη θέλει ἐνεργεῖται ἕως τῆς συντελείας τοῦ αἰῶνος τούτου· ἀμήν.

«Ἐγράφη τὸ παρὸν εἰς τοὺς 1788 εἰς κοινὸν Πέτρου καὶ Παύλου τὸ μοναστήριον. Ἡγνάτιος ἱερομόναχος μπατζηκοδίτης, γέννημα καὶ θρέμμα τῆς Δημητριάδος ἐκ χώρας Μακρυνίτζης.»

«Εἰς ἐνθύμησιν γράφομεν ὅτι πρὸς ἔγιγεν πόλεμος μέσα εἰς Φιλιππούπολιν μὲ τὸν ἀγᾶν χουσουὴν μπέγ' καὶ μὲ τοὺς ἄλδανίτας τοῦ τεμπετέλιν πασιχ' ἦτο ὁ πρῶτός τους ἀράπ ἡσούφης μὲ ὀκτακοσίους ἀνθρώπους καὶ ἐβάσταξεν ὁ πόλεμος ὄρας εἰκοσι δικιὼ τοῦ Θωμᾶ τὴν ἐβδὸμᾶδα μετὰ τοῦ πάσχα καὶ ἐνίκησεν ὁ χουσουὴν μπέγης καὶ τοὺς ἐδίωξεν ὅλους τοὺς ἄλδανίτας μὲ τὸν Ἰσούφ ἀράπην ἀπὸ μέσα τὴν Φιλιππούπολιν μὲ τόσην κατασχύννην εἰς τοὺς χιλίους ὀκτακοσίους ἀπριλλίου 13 καὶ ἔμεινεν ἡ Φιλιππούπολις εἰς μεγάλην ἡσυχίαν ἀπὸ τὴν σύγχυσιν τοὺς ἄλδανίτας καὶ ἐδόξασαν τὸν ἅγιον θεὸν Τοῦρκοι καὶ Ῥωμαῖοι.»

ΔΗΛΩΣΙΣ

Κατ' αἰτησιν τῶν κ. κ. φοιτητῶν τῆς Ἱατρικῆς Σχολῆς τοῦ Ἐθν. Πανεπιστημίου ἐν ἐκάστῳ τεύχει τῆς Ἀκαδημίας θέλομεν δημοσιεύει ἱατρικὴν τινὰ διατριβήν, συντασσομένην ὑπὸ τινος τῶν κ. κ. καθηγητῶν ἢ ὑφηγητῶν τῆς οἰκείας Σχολῆς, μὴ ὑπερβαίνουσαν ὁμοῦς τὰς δύο σελίδας.

ΣΗΜ. ΕΚΑ.

ΙΑΤΡΟΔΙΚΑΣΤΙΚΗ

ΠΕΡΙ ΠΝΙΓΜΟΝΗΣ

Ἐκ τῶν ἐν τῷ Ἐθνικῷ Πανεπιστημίῳ μαθημάτων
τοῦ ὑφηγητοῦ κ. Α. ΚΑΛΛΙΒΩΚΑ

(συνέχεια)

2. ΕΙΔΙΚΑ ΣΗΜΕΙΑ

Εἰς τέσσαρας διηρέσαμεν τοὺς τρόπους, καθ' οὓς ἡ πνιγμονὴ δυνατὸν νὰ τελεσθῆ. Ἐκαστος τούτων παρουσιάζει ἴδια σημεῖα, ὧν ἡ σπουδὴ ἀναγκαιοτάτη ἀποβαίνει τῷ ἰατροδικαστῇ καθόσον δύναται μὲν οὗτος ἐπὶ τῇ βάσει τῶν γενικῶν σημείων ν' ἀποφασθῆ ἂν ὁ θάνατος ἐπέπληθεν ἐκ πνιγμονῆς, ἵνα ὅμως ὀρίσῃ καὶ τὸν τρόπον, δι' οὗ αὕτη ἔλαβε χώραν, δέον ν' ἀναζητήσῃ τὰ εἰδικὰ σημεῖα, ὅσα, δηλονότι, ἰδίᾳ ἀπαντῶσιν εἰς ἕκαστον ἐκ τῶν τρόπων τῆς πνιγμονῆς.

α'. Πνιγμονὴ δι' ἀμέσου ἀποφράξεως τῶν μυκτῆρων καὶ τοῦ στόματος. Ἡ τοιαύτη ἀποφραξίς γίνεταί συνηθέστερον διὰ τῶν χειρῶν. Ἐπειδὴ δὲ αἱ χεῖρες δέον ἰσχυρῶς, κατὰ τὸ μᾶλλον καὶ ἥττον νὰ πιέσωσιν, ὅπως ἀποκλείσωσιν ἐντελῶς τὴν εἰς τὰς ἀεροφόρους ὁδοὺς εἰσοδὸν τοῦ ἀτμοσφαιρικοῦ ἀέρος, διὰ τοῦτο ἐπὶ τοῦ πτώματος τῶν οὕτως ἀποπνιγομένων εὐρίσκομεν ἔχνη τῆς ἐξασκηθείσης βίας περὶ τὸ στόμα καὶ τὴν ρίνα. Εἰσὶ δὲ τὰ ἔχνη ταῦτα ἐκχυμώσεις, ἐκδοραὶ, ἀποτυπώματα δακτύλων καὶ ὀνύχων, ἅτινα τόσῳ καταφανέστερά εἰσιν, ὅσῳ ἰσχυροτέρα ἡ πίεσις, ἐξ ἧς ἐπίσης προέρχεται καὶ συμπύεσις τῆς ρινός καὶ τῶν χειλέων ὑπερβάλλουσα πολλάκις. Τὰ σημεῖα ταῦτα δυνατὸν νὰ ἐλλείπωσιν, ὅταν ἡ ἀπόφραξις ἐκτελήται οὐχὶ ἀμέσως διὰ τῶν χειρῶν, ἀλλ' ἐμμέσως διὰ σώματος ἀλλοτρίου, ὡς παχέος τεμαχίου ὑφάσματος, ἐρίου κτλ., τιθεμένου πρὸ τοῦ στόματος καὶ τῆς ρινός, σπανιώτερον ἐν τὸς τοῦ στόματος εἰσαγομένου ἢ καὶ βραχύτερον ὠθομένου.

Ὅπως δὴποτε ὅμως, εἴτε δηλαδὴ εὐρεθῶσι τὰ τοιαῦτα ἐξωτερικὰ σημεῖα εἴτε μὴ, ἐπ' ἀναγκῆς ἀποβαίνει νὰ ζητηθῶσι τὰ ἐσωτερικὰ πρὸς βεβαίωσιν τοῦ εἶδους τοῦ θανάτου. Εἰσὶ δὲ ταῦτα, ὅσα ἐν τοῖς γενικοῖς ἀπηριθμησάμεν, καὶ καταφανέστερα ἢ εἰς τὰ ἄλλα εἶδη τῆς πνιγμονῆς, ἰδίᾳ τὰ ἐπὶ τῶν πνευμόνων τοῦτο δέ, διότι ὁ θάνατος, κατὰ τὸν τοιοῦτον τρόπον ἐπέρχεται ταχέως. Καὶ εἶπομεν ἤδη, προκειμένου περὶ τῶν ὑποπλευρίων ἐκχυμώσεων, ὅτι αὐτὰ εἰσι τόσῳ σαφέστερον ἐκδηλωμένοι ὅσῳ ταχύτερον ἐπῆλθεν ὁ ἐκ πνιγμονῆς θάνατος.

β'. Πνιγμονὴ διὰ πίεσεως τῶν τοιχωμάτων τοῦ θώρακος καὶ τῆς κοιλίας. Πίεσις ὀπωσοῦν

ἰσχυρὰ ἐξασκουμένη ἐπὶ τῆς κοιλίας καὶ τοῦ θώρακος συνεπάγεται τὴν διακοπὴν τῆς ἀναπνοῆς διὰ καταλύσεως τῶν μηχανικῶν φαινομένων αὐτῆς, τῶν ἀναπνευστικῶν τ. ἔ. κινήσεων. Ὅσῳ δὲ βιαιοτέρα ἡ πίεσις αὕτη τόσῳ ταχύτερον ἐπέρχεται ὁ θάνατος, ὅστις τοῦναντίον βραδύνει, ὅταν ἡ πίεσις ᾗ ἑλαφροτέρα καὶ ἐξασκῆται τρόπον τινὰ μεθοδικῶς. Ἐν τούτοις δὲν εἶναι ἐπ' ἀναγκῆς ὅπως ἡ πίεσις ἢ ὑπερβάλλουσα, ἀρκεῖ νὰ ᾗ διὰ διαρκῆς ἵνα παρεμποδίσῃ τὴν λειτουργίαν τῆς ἀναπνοῆς. Τυχαιὰ περιστατικὰ πνιγμονῆς κατὰ τὸν τοιοῦτον τρόπον δὲν εἶναι ἀσυνήθη· οὕτω π. χ. οὐ σπανίως συμβαίνει πνιγμονὴ εἰς βρέφη ἕνεκεν ἰσχυρῆς περισφιγῆσεως τῶν σπαραγγῶν ἢ ἕνεκα συνθλίψεως ὑπὸ τῆς μητρὸς ἢ τῆς τροφοῦ ἐν ὕπνῳ.

Ὅσον ἀφορᾷ τὰ κατὰ τὴν οὕτω τελουμένην πνιγμονὴν σημεῖα, παρατηροῦμεν ὅτι, ἐπειδὴ ἡ πίεσις ἐξασκεῖται ἐφ' ἀπάσης σχεδὸν τῆς ἐπιφανείας τῆς κοιλίας καὶ τοῦ θώρακος μετὰ τῆς αὐτῆς καθ' ὅλα τὰ σημεῖα ἐντάσεως, διὰ τοῦτο, ὡς εὐκόλως ἐννοεῖται, εἰς τὰς πλείστας τῶν περιπτώσεων οὐδὲν ἔχνος φαίνεται ἐξωτερικῶς.

Τοῦ κανόνος ὅμως τούτου ἀπαντῶσι καὶ ἐξαίρεσις, καὶ δυνατὸν νὰ εὐρεθῶσιν ἔχνη τῆς ἐξασκηθείσης βίας· εἴτε ὅταν ἡ διὰ τῶν χειρῶν ἐνεργηθεῖσα πίεσις ἐγένετο ἰσχυρότερον διὰ τῶν ἄκρων τῶν δακτύλων, ὅτε ἐνδεχόμενον νὰ εὐρεθῶσιν ἀποτυπώματα τούτων ἢ καὶ τῶν ὀνύχων, εἴτε ἐν αἷς περιπτώσεσιν ἔλαβε χώραν πάλιν, ὅτε τὰ ἔχνη ταύτης, συνιστάμενα εἰς ἐκχυμώσεις καὶ ἐκδορὰς καὶ παντοίας ἄλλας κακώσεις, εὐρίσκονται οὐ μόνον ἐπὶ τῆς κοιλίας καὶ τοῦ θώρακος, ἀλλὰ καὶ ἀλλαχοῦ τοῦ σώματος. Ταῦτα ὅμως οὐδὲ τὴν ἐλάχιστην ἔχουσι σημειωτικὴν ἀξίαν πρὸς διάγνωσιν τῆς πνιγμονῆς.

Συχνότατα παρατηροῦνται ἐπίσης καὶ ἐκχυμώσεις στικταὶ κατὰ τὸ πρόσωπον, τὸν τράχηλον καὶ τὴν προσθίαν ἐπιφάνειαν τοῦ θώρακος, ὡς καὶ αἱματηραὶ διηθήσεις τῶν βλεφάρων καὶ τοῦ ἐπιπεφυκότος. Προέρχονται δὲ αἱ ἄλλοιώσεις αὗται ἐκ τοῦ ὑπερβάλλοντος ἀγῶνος, ὃν καταβάλλει τὸ ἄτομον, προσπαθοῦν νὰ κατανικήσῃ τὴν βίαν τὴν ἀναιροῦσαν τὰς ἀναπνευστικὰς κινήσεις. Τὰ σημεῖα ὅμως ταῦτα δὲν ἀνήκουσιν ἀποκλειστικῶς εἰς τὴν πνιγμονὴν, ἀλλ' ἀπαντῶσι καὶ εἰς τὸν στραγγαλισμὸν, καὶ εἰς κοπιώδεις τοκετούς· ὁ δὲ Tardieu πορευτήρησεν αὐτὰ καὶ παρὰ τινὲ ἐπιληπτικῶ θανόντι κατὰ τὸν παροξυσμὸν.

Σπανιώτερον παρατηρεῖται ἀφρὸς ὀχρώδης-αἱματηρὸς ρέων ἀπὸ τοῦ στόματος καὶ τῶν μυκτῆρων, ἢ καὶ ρύσις αἵματος ἀπὸ τῶν μυκτῆρων καὶ τῶν ὠτων.

Τὰ ἐσωτερικὰ σημεῖα εἰσι καὶ κατὰ τὸ εἶδος τοῦτο τῆς πνιγμονῆς σαφέστατα. Αἱ ἐπὶ τῆς

ἐπιφανείας τῶν πνευμόνων, τῆς καρδίας καὶ τοῦ κρανίου ἐκχυμώσεις εἰσὶ καταφανεῖς, ἔστι δ' ὅτε καὶ πολυάριθμοι. Πλὴν ὅμως τούτων, ἐν τοῖς πνεύμοσι παρατηρεῖται συχνότατα ἐκτεταμένον ἐμφύσημα· πολλάκις δὲ καὶ αἱματηραὶ ἐκχυμώσεις ἐπὶ τῆς ἐπιφανείας αὐτῶν ἐν εἶδει στιβάδων κατὰ τὸ μᾶλλον καὶ ἥττον παχειῶν. Παρόμοιοι ἐκχυμοί εὐρηνοῦνται καὶ ἐπὶ τῆς καρδίας καὶ αὐτῶν ἔτι τῶν κοιλιακῶν σπλάγγχων, χωρὶς ταῦτα νὰ παρουσιάζωσι ρῆξιν ἢ ἄλλην τινὰ ἀλλοίωσιν.

Τῆς κυρίως πνιγμονῆς διὰ πίεσεως τῶν τοιχωμάτων τῆς κοιλίας καὶ τοῦ θώρακος δέον νὰ διακρίνωμεν τὰς περιστάσεις ἐκείνας, καθ' ἃς εἴτε ἐν συρροῇ πλήθους ἐπέρχεται ὁ θάνατος ἐκ τῆς συνθλίψεως, εἴτε ἐκ καταρρέσεως οἰκοδομῶν κ. τ. τ. ἄτομα θήσκουσι καταπλακνόμενα ὑπὸ λίθων ἢ ἄλλων βρέων σώματων. Κατὰ τὰς τοιαύτας περιπτώσεις ὁ θάνατος ἐπέρχεται, ὡς τὰ πολλά, ἐκ πνιγμονῆς, οὐχ' ἥττον ὅμως ἀπαντῶσι καὶ ἀλλοιώσεις ἀλλοίας φύσεως, ὡς, ἐπὶ παραδείγματι, κατὰγματα τῶν πλευρῶν, ρῆξις σπλάγγχων, ἐσωτερικαὶ θανατηφόροι αἰμορρογαίαι κ. τ. τ.

Ἐκεῖνο ὅπερ κυρίως παρατηρεῖται εἰς τὰς νεκροψίας τῶν θνησκόντων ἐν συρροῇ πλήθους εἶναι ἡ ἔκτασις καὶ ἡ ἔντασις τῆς πνευμονικῆς συμφορήσεως, συχνότατα δὲ καὶ ἀποπληξία τῶν πνευμόνων, ἧτις εἶναι σπανιώτερα εἰς τὰ λοιπὰ εἶδη τῆς πνιγμονῆς. Σὺν ταῖς ἀλλοιώσεσιν ταύταις παρατηροῦνται καὶ αἱ καθ' ὅλα τὰ εἶδη τῆς πνιγμονῆς κοιναὶ ἀλλοιώσεις τ. ἔ. αἱματηραὶ διηθήσεις καὶ μικραὶ ἐκχυμώσεις ὑπὸ τὸν ὑπεζωκότα καὶ τὸ περικαρδιον. Εὐρίσκειται ἐπίσης καὶ ἐμφύσημα ἕνεκα ρῆξεως ἐπιπολαίων τινῶν κυψελίδων τοῦ πνεύμονος.

Ἐκ τῶν σταθερωτέρων ἐπίσης φαινομένων εἶναι καὶ ἡ ρευστότης τοῦ αἵματος καὶ ἡ συσώρευσις αὐτοῦ ἐν τοῖς ἀγγείοις καὶ τῇ καρδίᾳ ἰδίᾳ εἰς τὴν δεξιὰν κοιλίαν καὶ τὸν δεξιὸν κόλπον.

(ἔπεται συνέχεια)

ΦΙΛΟΛΟΓΙΚΑ

Κύριε Κ.Ι. Κοκκολάτε,

Ἐναγνοῦς τὸ ἄρτι ἐκδοθὲν πρῶτον τεῦχος τοῦ ὑμετέρου περιοδικοῦ «*Ἀκαδημίας*», οὗτινος τὴν ἐπὶ χρησταῖς ἐλπίσιν ἐμφάνισιν ἄσμενος ἐχαίρεισα, καὶ καλῶς τὸν σκοπὸν τούτου κατανοήσας, καθῆκόν μου ἐθεώρησα, ὅπως καὶ ἐγὼ, ὡς φίλος, ὁσάκις εὐκαιρῶ πρέχῳ τὴν ἐμὴν συμβολὴν εἰς τοῦτο. Ἀρχομαι δὲ ἀπὸ τῆς φράσεως ὡς εὐ παρέστης, ἧτις μοι παρέσχε τὴν ἀφορμὴν ὅπως διὰ βραχέων διαλάβω περὶ τε

τῆς ὑπὸ τῶν ἀρχαίων χρήσεως αὐτῆς καὶ τῆς ὑπὸ τῶν νεωτέρων.

ΩΣ Εἶ ΠΑΡΕΣΤΗΣ

Ἡ φράσις αὕτη, ἧτις εὐρίσκεται, ὡς ἡμεῖς τοῦλάχιστον γινώσκομεν, μόνον ἐν Αἴαντι τοῦ Σοφοκλέους (στίχῳ 92), δυστυχῶς παρερμηνεύθη καὶ παρερμηνεύεται οὐ μόνον ὑπὸ πάντων σχεδὸν τῶν καθ' ἡμᾶς Ἑλλήνων, ἀλλὰ καὶ ὑπ' αὐτῶν ἔτι τῶν Βυζαντιακῶν συγγραφέων, ὡς μαρτυρεῖ ὁ Πορφυρογέννητος.

Καθότι, παρανοήσαντες τὴν ὀρθῶς ἔχουσαν ἐρμηνείαν τῆς μνημονευθείσης φράσεως «*ὡς εὐ παρέστης*», παραλαμβάνουσι ταύτην ἐπὶ τῆς σημασίας τοῦ παρ' ἡμῖν «*καλῶς ἦλθες* — *καλῶς ὤρισας*» ἢ «*εἰς πόσον κατάλληλον ὄραν ἦλθες*», ἧτις ἐρμηνεία ἐκ τε τῆς τοῦ δράματος ὑθέσεως καὶ τῆς συνεκδοχικῆς τοῦ εὐ παρίστασθαι σημασίας ἀποδείκνυται ἄτοπος.

Ὁ μαινόμενος Αἴας μετ' ἐπιτυχίας διαπράξας τὸν φόνον τῶν ποιμνίων, ἅτινα διὰ τὴν μανίαν ἐξέλαβεν ὡς Ἀχαιοῦς, οὓς μεγάλως ἐμίσει διὰ τὴν ἀδικον ὑπὲρ τῶν Ἀχιλλείων ὀπλων κρίσιν, ἀποδίδει τὴν ἐπιτυχίαν τῆς ἐπιχειρήσεώς του εἰς τὴν βοήθειαν τῆς θεᾶς Ἀθηνᾶς, ὡς γίνεται δῆλον ἐκ τοῦ 117ου στίχου.

Ὅθεν ταυτην προσελθοῦσαν δις χαιρετίζει προσφωνῶν «*ὦ χαῖρ' Ἀθάνᾳ χαιρε*, διογενὲς τέκνον»

Μετὰ δὲ τὴν προσφώνησιν ταύτην ἐπιλέγει αὐτῇ «*ὡς εὐ παρέστης*» ἧτοι «*πόσον ἀγαθὴ παραστάτις ἐγένου μοι*» ἢ «*διότι ἀγαθὴ παραστάτις ἐγένου μοι*» (διότι καλῶς μ' ἐβοήθησας εἰς τὴν ἐπιτυχίαν τοῦ φόνου τῶν ἐμῶν ἐχθρῶν).

Τὴν ἐρμηνείαν ταύτην πιστοῦσι καὶ οἱ στίχοι 90 ἔνθα ἡ θεὰ λέγει τῷ Αἴαντι—«*τί βαιὸν οὕτως ἐντρέπει τῆς συμμάχου;*» καὶ 117 ἔνθα ὁ ἦρωσ παρακαλεῖ τὴν Ἀθηνᾶν ὅπως τοιαύτη τῷ εἶναι πάντοτε *σύμμαχος* λέγων,

«*τοῦτό σοι δ' ἐφίεμαι,*

τοιάνδ' αἰεὶ μοι σύμμαχον παρίσταναι»

πρὸς δ' ἔτι τὴν αὐτὴν ἐρμηνείαν πιστοῦσι καὶ οἱ ἀμέσως ἐπόμενοι στίχοι (93—94), ἔνθα ὁ ἦρωσ ὑπισχνεῖται τῇ θεᾷ ὅτι θὰ στέψῃ ταύτην *παγχρυσοῖς λαφύροις* χάριν τῆς ἀγρᾶς, καθ' ἣν αὐτὴ (εὐ παρέστη αὐτῷ) τὸν ἐβοήθησεν.

Οὐκ ἐλάχιστον δ' ἐπίσης συμβάλλεται εἰς τὴν τοιαύτην ἐρμηνείαν καὶ ἡ συνεκδοχικὴ τοῦ ρήματος *παρίστασθαι* σημασία, καθ' ἣν τοῦτο πλειστάκις λαμβάνεται ἀντὶ τοῦ *βοηθεῖν*, (Σοφοκλ. Αἴαντι στίχῳ 1383 «*μόνος παρέστης χερσίν*» = μόνος ἐβοήθησας), καὶ πλειστάκις συνεκφέρεται μετὰ τῶν *ἀμύνειν*, *ἀρήγειν*, *βοηθεῖν*, *σύμμαχος*, *βοηθός*, *ἀρωγός* (Σοφοκλ. Αἴαντ. 1182· Ξενοφ. Κύρ. παιδεία V, III, 19· Ἰ-

λιάδ. Π, 545)· οὕτω δὲ κατὰ παράδοξον τρόπον συνήθης κατέστη ἡ παρερμηνεία τῆς φράσεως ταύτης, ὥστε, τολμῶμεν νὰ εἰπώμεν, ἀείποτε σχεδὸν ἀπὸ τῶν Βυζαντιακῶν χρόνων μέχρις ἡμῶν ἐπὶ τῆς τοιαύτης μόνον πλημμελοῦς σημασίας παραλαμβάνεται τὸ ὡς εὖ παρέστηκες.

Τὴν τοιαύτην παρερμηνείαν εὐρομεν καὶ ἐν τινι Γαλλικῇ ἐκδόσει (Sophocle Ajax, expliqué et annoté par M. Benloew, Paris ἐν σελίδι 15) ἐνθα τὸ ὡς εὖ παρέστηκες μεταφράζεται διὰ τοῦ comme tu arrives à propos.

Τὴν ἀκριβῆ δὲ νῦν τούτου γινόντες σημασίαν, ἐκκλίνοντες τὴν παρερμηνείαν ὀφείλομεν, ἐὰν θέλωμεν νὰ ποιώμεθα χρῆσιν τῶν ὀρθῶν φράσεων, ἀντὶ μὲν τοῦ κοινοῦ, ἐκφραστικωτάτου δ' ἄλλως, καλῶς ὄρισας (οὔτινος καὶ ὁ Βυζαντιακὸς συγγραφεὺς Πορφυρογέννης ἐν τόμῳ Α' κεφαλ. λθ' χρῆσιν ποιεῖται) νὰ παραλαβῶμεν τὸ κάλλιστον καὶ ἑλληνικώτατον χαῖρε, οὔτινος οὐδὲν ἐν οὐδεμιᾷ ἄλλῃ γλώσσῃ ἐκφραστικώτερον καὶ καταλληλότερον προσφώνημα ὑπάρχει ἀντὶ τοῦ εἰς κατάλληλον ὄραν ἤλθεσ τὰ καιροὺς ἤλθεσ, καιρὸν ἢ πρὸς καιρὸν ἢ ἐς καιρὸν ἤκεισ (ἐφήκεισ), ἢ ἐς κάλῳν ἤκεισ καὶ, ὡς ὁ Πλάτων λέγει, ἐς κάλλιστον ἤκεισ, κ. τ. λ.

Τελευταῖοντες δὲ τὸν λόγον παρατηροῦμεν ὅτι τὸ ἐν τῇ μνημονευθείσῃ φράσει—ὡς—διττὴν ἐπιδέχεται ἐρμηνείαν· δυνάμεθα δὴλα δὴ νὰ ἐκλάβωμεν τοῦτο ἢ ὡς ἐπίρρημα καὶ νὰ ἐρμηνεύσωμεν ἐπομένως τοῦτο διὰ τοῦ πόσον, ἢ ὡς σύνδεσμον αἰτιολογικόν, αἰτιολογούντα τὸν ἀνωτέρω στίχον· ἤτοι τὴν μεγίστην προθυμίαν καὶ χροὸν μεθ' ἧς ὁ ἥρωϊς δις χαίρει τὴν Ἀθηνῶν.

Νομίζοντες δ' ὅτι ἀρκετὰ εἰσι τὰ διεληγμένον πρὸς πλήρη καὶ ἀκριβῆ τοῦ πράγματος κατάληψιν, περὶ τοῦ ἐνταῦθα τὸν λόγον, σκοποῦντες, ὅπως ἐν ἐπομένῳ τεύχει διαλάθωμεν ὀλίγα τινὰ περὶ τῆς ὀρθῆς γραφῆς τῆς λέξεως «*Ἀκαδημείας*».

Ἀθηνῶν κ. τ. λ.

ΘΩΜΑΣ Μ. ΟΙΚΟΝΟΜΟΣ

Ο ΛΕΠΡΟΣ ΤΗΣ ΔΟΣΤΗΣ

ΕΚ ΤΟΥ ΓΑΛΛΙΚΟΥ

Μετάφρασις Δ. Σ. Πληθωνίδου

(Συνέχεια ἴδου ἀριθ. 1)

Καίτοι ἡ θεία παντοδυναμία εἶναι δρατὴ ἐξ ἴσου ἐντε τῇ δημιουργίᾳ τοῦ μήρηκος καὶ ἐν τῇ τοῦ παντὸς ὄλου, τὸ μέγα θέαμα ἕως τῶν ὁρέων διαφερόντως καταπλήττει με. Δὲν δύναμαι νὰ ἴδω τοὺς αἰωνίως χιονοσκεπεῖς τούτους ὄγκους χωρὶς νὰ

αἰσθῶμαι εὐλόγησάν τινα πρὸς τὸ θεῖον· ἀλλ' ἐν τῇ εὐρείᾳ εἰκόνι τῇ περιβαλλούσῃ με ὑπάρχουσι τοπεῖα τινὰ, ἅπερ ἐξόχως ἀγαπῶ· ἐκ τούτων εἶναι καὶ τὸ ἐρημητήριον ὅπερ βλέπετε ἐκεῖ ἄνω ἐπὶ τοῦ ὑψώματος τοῦ ὄρους Χαρθανόδ. Ἐπὶ αὐτοῦ μεμονωμένου ἐν μέσῳ τῶν δασῶν, παρὰ ἐρήμῳ τινὶ ἀγρῷ, πίπτουσιν αἱ τελευταῖαι τοῦ δούροντος ἡλίου ἀκτίνες. Εἰ καὶ οὐδέποτε μετέβην ἐκεῖσε, αἰσθάνομαι ἀτοπὸν τινα ἠδονὴν θεώμενος αὐτό. Ἐνίοτε περὶ δειλὴν ὄψιν καθήμενος ἐν τῷ κήπῳ μου προσηλῶ τὰ βλέμματά μου ἐπὶ τοῦ ἐρημητηρίου ἐκείνου καὶ ἡ φαντασία μου ἐπαναπαύεται ἐπ' αὐτοῦ καὶ τὸ ἐκλαμβάνω τρόπον τινὰ ὡς ἰδιοκτησίαν μου. Μοὶ φαίνεται ὅτι ἀόριστός τις ἀνάμνησις μοὶ λέγει ὅτι ἄλλοτε ἐξῆσα ἐκεῖ εὐδαιμόνως. Προπάντων ἀρέσκομαι θεώμενος τὰ μακρὰν ὄρη, ἅπερ συγχέονται μετὰ τοῦ οὐρανοῦ ἐν τῷ ὀρίζοντι. Ὅπως καὶ τὸ μέλλον ἢ ἀπομάκρυνσις γεννᾷ ἐν ἔμοι τὸ αἰσθημα τῆς ἐλπίδος· ἡ καρδία μου πιέζεται, καὶ νομίζω ὅτι ὑπάρχει ἴσως γῆ τις πολὺ μακρὰν κειμένη. Ἐνθα ἐν μελλούσῃ τινὶ ἐποχῇ θὰ ἡδυνάμην ἐπὶ τέλους νὰ γευθῶ τῆς εὐδαιμονίας, δι' ἣν ἀναστενάξω καὶ ἦν ἐνδύμυχόν τι ἐνστικτον μὲ παρσιτησιν ἀείποτε ὡς ἐφικτήν.

— Τοσοῦτον διάπυρον τὴν ψυχὴν ἔχων ἀναμφιβόλως πολλὰς προσπάθειάς ἐδέησε νὰ καταβάλῃς, ὅπως ὑπομένῃς μετὰ καρτερίας τὸ πεπρωμένον σοὶ καὶ μὴ γείνης ἔρμαιον τῆς ἀπελπισίας.

— Θὰ σὲ ἠπάτων, ἐὰν σοὶ ἄφινα νὰ φρονῆς ὅτι ὑπομένῳ πάντοτε καρτερικῶς τὴν τύχην μου· δὲν κατώρθωσα νὰ ἐπιχθῶ τῆς αὐταπαρησίας ἐκείνης εἰς ἣν ἀναχωρηταί τινες προσεπέλασαν. Ἡ τελεία ἕσθια πάσης ἀνθρωπίνης στοργῆς οὐπω ἐπετετέστη ἐν ἔμοι· ὁ βίος μου διέρχεται ἐν διηνεκαὶ πάλῃ, καὶ αὐτὴ ἔτι ἡ ἰσχυρὰ συνδρομὴ τῆς θρησκείας δὲν εἶναι πάντοτε ἱκανὴ νὰ καταστείλῃ τὰς ὁρμὰς τῆς φαντασίας μου, ἣτις μὲ παρασύρει συνεχῶς ἄκοντα εἰς πέλαγος ἐπιθυμιῶν ἀτόπων, αἵτινες μὲ ἐπανάγουσιν ἐπὶ τὸν κόσμον, ὃν παντάπασιν ἀγνοῶ καὶ οὐ ἡ φαντασιώδης εἰκὼν παρίσταται ἀείποτε ἐν τῇ διανοίᾳ μου ὅπως μὲ βασανίζῃ. — Ἐὰν ἦτο δυνατόν ν' ἀναγνώσκῃς ἐν τῇ ψυχῇ μου καὶ μάθησ τίνα γνώμην ἔχω περὶ τοῦ κόσμου, πᾶσα ἐπιθυμία καὶ πόθος εὐθὺς θὰ ἐξηλείφετο ἐν σοί. — Μάτην βιβλία τινὰ μὲ ἐδίδαξαν τὰ περὶ διαστοργῆς τῶν ἀνθρώπων καὶ τὰ περὶ τῶν συμφυῶν τῇ ἀνθρωπότητι δεινῶν· ἡ καρδία μου δὲν στέργει νὰ πιστεύσῃ τοῦτο· ἀείποτε ἀναπαρίσταται ἐν τῷ νῷ μου κοινωνία φίλων εἰλικρινῶν καὶ ἐναρέτων· ζεύγῃ, εὐάρμοστα συζύγων, εὖς ἡ ὑγίεια, ἡ νεότης μετὰ τῆς εὐπορίας πληροῦσιν εὐδαιμονίας. Νομίζω ὅτι βλέπω αὐτὰ περιπλανώμενα εἰς ἄλσιν χλοερώτερα καὶ δροσερώτερα ἐκείνων, ἅπερ μοὶ παρέχουσι τὴν σκιάν των, φωτιζόμενα ὑπὸ ἡλίου λαμπροτέρου ἐκείνου, ὅστις μὲ φωτίζει, καὶ ἡ τύχη των μοὶ φαίνεται τοσοῦτον ἐπιφθονωτέρα, ὅση ἡ ἐμὴ εἶναι ἀθλιωτέρα. Κατὰ τὰς ἀρχὰς τοῦ ἔαρος,

ὅτε δ' ἐκ Ποδεμοντίου ἄνεμος πνέει εἰς τὴν κοιλάδα μας, αἰσθάνομαι ὅτι ἡ ζωογόνος πνιχὴ τοῦ με διαπερᾷ καὶ ἄκων φρικίῳ. Ἐπιθυμία ἀν' ἐξήγητος καὶ αἰσθημα ἀκατανόητον ἀπέρου εὐδαιμονίας, ἧς ἡ ἀπόλαυσις μοὶ εἶναι ἀνέφικτος, καταλαμβάνουσι με. Τότε φεύγω ἐκ τοῦ κελλήου μου· πλανῶμαι ἐν τοῖς ἀγροῖς, ὅπως ἀναπνεύσω ἀνετώτερον· ἀποφεύγω τοὺς ἀνθρώπους, εὖς διακῶς ἐνίοτε ἐπιθυμῶ ν' ἀπαντήσω, καὶ ἀνωθεν τοῦ λόφου κεκρυμμένος ἐντὸς τῶν θάμνων ὡς θηρίον στρέφω τὰ βλέμματα πρὸς τὴν πόλιν τῆς Ἀόστης. Βλέπω μακρόθεν ζηλοτύπως τοὺς εὐδαιμόνας κατοίκους αὐτῆς, οἵτινες μόλις μὲ γνωρίζουσι· τοῖς τείνω τὴν χεῖρα στενάζων καὶ αἰτούμαι παρ' αὐτῶν τὸ μερίδιόν μου ἐκ τῆς εὐτυχίας. Ἐν τῇ παραφορᾷ μου, — νὰ σᾶς τὸ ἔμολογῆσω; ἔθλιψα ἐν ταῖς ἀγκάλαις μου τὰ δένδρα τοῦ δάσους δεδμενος τοῦ Θεοῦ ἵνα τὰ ἐμψυχώσῃ ὑπὲρ ἐμοῦ καὶ μοὶ δώσῃ φίλον! Ἀλλὰ τὰ δένδρα μένουσι βωδᾶ· ὁ ψυχρὸς φλοῖός των μὲ ἀπωθεῖ· οὐδὲν καινὸν ἔχει πρὸς τὴν καρδίαν μου τὴν διάπυρον καὶ πάλλουσαν. Καταβεβλημένος ὑπὸ τοῦ καμάτου, ἀπηδηκῶς τοῦ ζῆν, σύρομαι πάλιν εἰς τὸ ἴσχυαστήριόν μου, ἐξομολογούμαι εἰς τὸν Θεὸν τὰ δεινὰ μου καὶ ἡ προσευχὴ ἐπαναφέρει μικρὸν τὴν γαλήνην ἐν τῇ ψυχῇ μου. — Οὕτως ἄρα, ταλαίπωρε, ὑποφέρεις συγχρόνως ὄλα τὰ ψυχικὰ καὶ σωματικὰ δεινὰ. — Τὰ τελευταῖα ταῦτα δὲν εἶναι τὰ σκληρότερα. — Ἐχεις ἄρα γε ἐνίοτε ἀνάπαυλας τούτων; — Ἐκαστον μῆνα αὐξάνουσι καὶ ἐλαττοῦνται μὲ τὰς φάσεις τῆς σελήνης. Καθ' ἐκάστην νομηνίαν ὑποφέρω συνήθως περισσότερον· ἡ νόσος ἔπειτα ἐλαττοῦται καὶ φαίνεται μεταβάλλουσα φύσιν· τὸ δέρμα μου ἀπεξηραίνεται καὶ καθίσταται λευκὸν καὶ δὲν αἰσθάνομαι σχεδὸν πλέον τὴν νόσον μου, ἣτις θὰ ἦτο ὅπως δὴποτε ἀνεκτὴ ἄνευ τῆς φρικαλέας αὐπνίας ἢ μοὶ προξενεῖ. — Τί! καὶ αὐτὸς ὁ ὕπνος σὲ ἐγκαταλείπει; — Ἀ! κύριε, αἱ αὐπνίαι! αἱ αὐπνίαι! δὲν δύνασθε νὰ φαντασθῆτε πόσον μακρὰ καὶ ὀδυνηρὰ εἶναι ἡ νύξ ἣν δυστυχῆς τις διέρχεται χωρὶς νὰ κλείσῃ τὸ ὄμμα, ἔχων τὸν νοῦν προσηλωμένον ἐπὶ καταστάσεως φρικαλέας, ἐπὶ μέλλοντος ἀπέλπιδος. Οὐχί, οὐδεὶς δύναται νὰ ἐννοήσῃ. Αἱ ἀνησυχίαι μου, ἐφ' ὅσον ἡ νύξ προχωρεῖ, αὐξάνουσι· καὶ ὅτε πλησιάζει νὰ λήξῃ, ἡ ταραχὴ μου τοιαύτη εἶναι, ὥστε ἀγνοῶ τί θ' ἀπογείνω· αἱ ἰδέαι μου συγχέονται· αἰσθάνομαι τι ἔκτακτον, ὅπερ οὐδέποτε ἄλλοτε ἀνευρίσκω ἐν ἔμοι. Ὅτὲ μὲν μοὶ φαίνεται ὅτι ἀκατανίκητος δύναμις μὲ παρασύρει εἰς ἄβυσσον ἀχανῆ· ὅτὲ δὲ βλέπω μελαίναν κηλίδαν πρὸ τῶν ὀμμάτων μου· ἀλλ' ἐν τῷ ἐξεταξῶ διασταυροῦνται μετ' ἀστραπιαίας ταχύτητος, μεγεθύνονται πλησιάζουσαι, καὶ παραχρήμα καθίστανται ὄρη καταπονούντα μὲ δὲ ἔλου τοῦ ὄγκου αὐτῶν. Ἄλλοτε δὲ πάλιν βλέπω μελανὰ νέφη ἀναθρώσκοντα ἐκ τῆς γῆς περὶ ἐμέ, ὡς κύματα κυρτούμενα, συσσωρευόμενα καὶ ἀπει-

λοῦντα νὰ μὲ καταπίωσι· καὶ ὅταν θέλω νὰ ἐγερθῶ ὅπως διασκεδάσω τὰς ἰδέας ταύτας, αἰσθάνομαι εἰσὶν ὅτι συνέχομαι ὑπὸ δεσμῶν ἀοράτων ἀφαιρούντων με τὰς δυνάμεις μου. Ὅθ' ἐκλαμβάνετε ἴσως ταῦτα ἕνεκα· ἀλλ' οὐχί, δασάκις βλέπω ταῦτα, εἶμαι ἐγρηγορός. Ἀείποτε τὰ αὐτὰ ἀντικείμενα βλέπω καὶ τοῦτο μοὶ προξενεῖ αἰσθησιν φρικαλέαν, ἣτις οὐδεμίαν ὑπερβολὴν ἀφήσιν εἰς τὰ ἄλλα δεινὰ μου. — Πιθανὸν εἶναι νὰ κατέχευθε ὑπὸ πυρετοῦ κατὰ τὰς ὀδυνηρὰς ταύτας ἀγρυπνίας, καὶ τοῦτο ἀναμφιβόλως σᾶς προξενεῖ ταύτην τὴν παράκρουσιν τῶν αἰσθήσεων. — Φρονεῖτε ὅτι τοῦτο δύναται νὰ προέλθῃ ἐκ τοῦ πυρετοῦ; Ἀ! Πολὺ ἐπιθυμῶ νὰ ἦτο τοῦτο ἀληθές· ἐφοδύμην μέχρι τοῦδε μήτοι αἱ ὀπτασίαι αὐταὶ ἦσαν σύμπτωμα μανίας καὶ σᾶς ἔμολογῶ ὅτι τοῦτο πολὺ μὲ ἀνησυχεῖ. Ἐἴθε νὰ εἶναι πράγματι πυρετός. — Αἰσθάνομαι ζωηρὸν διαφέρον ὑπὲρ ὕμων. Ὅμολογῶ ὅτι οὐδέποτε θὰ ἐφανταζόμην ὅτι ἦτο δυνατόν νὰ ὑπάρχῃ κατάστασις ὁμοία τῇ ὑμετέρᾳ. Φρονῶ ἐν τούτοις ὅτι θὰ ἦτο ὀλιγώτερον ὀδυνηρὰ ὅτε ἐξῆ ἡ ἀδελφὴ σας. — Μόνος ὁ Θεὸς γινώσκει τί ἀπώλεσα ἐκ τοῦ θανάτου τῆς ἀδελφῆς μου. Ἀλλὰ δὲν φοβείσθε εὐρισκόμενος τοσοῦτον πλησίον μου; Καθίστατε ἐνταῦθα ἐπὶ ταύτης τῆς πέτρας, θὰ τοποθετηθῶ ὀπισθεν τοῦ φυλλώματος καὶ θὰ διαλεγώμεθα, μὴ βλέποντες ἀλλήλους. — Διατί ἄραγε; Οὐχί μὴ μὲ ἐγκαταλείπετε· εἶνατε παρ' ἐμοῦ. (Καὶ τὰς λέξεις ταύτας εἰπὼν ὁ ὀδοιπόρος ἐκινήθη ἀκουσίως ὅπως δράξῃται· τῆς χειρὸς τοῦ λεπροῦ, ἀλλ' οὕτως ἀπέσυρεν αὐτὴν ταχέως.) — Ἀφρων! ἐμέλλετε νὰ δράξῃσθε τῆς χειρὸς μου. — Ναί! Ὅθ' τὴν ἐθλίβον προθύμως. — Τὸ πρῶτον ἤδη θὰ μοὶ παρείχετο αὐτὴ ἡ εὐτυχία· οὐδεὶς οὐδέποτε ἔθλιψε τὴν χεῖρά μου.

— Πῶς λοιπόν! Ἐκτὸς τῆς ἀδελφῆς, περὶ ἧς μοὶ ὠμίλησας, οὐδεμίαν οὐδέποτε ἄλλην σχεῖν ἔσχεσ, οὐδέποτε παρ' οὐδενὸς τῶν ὁμοίων σου ἠγαπήθης! — Εὐτυχῶς διὰ τὴν ἀνθρωπότητα, δὲν ἔχω πλέον ὁμοίον ἐπὶ τῆς γῆς. — Μὲ κάμετε νὰ ἀδημονῶ. — Σύγγνωθι, εὐσπλαγχνε ξένη! εἰξέουρες ὅτι οἱ δυστυχεῖς ἀγαπῶσι νὰ ὀμιλῶσι περὶ τῶν δυστυχῶν των. — Ὅμιλοι, ὀμιλοι, ἀθροῦπε ἄξιε συμπαθείας. Μοὶ εἶχες εἶπει ὅτι μετὰ σοῦ ἐξῆ ἄλλοτε ἡ ἀδελφὴ σου καὶ σὲ ἐβοήθει νὰ ὑποφέρῃς τὰ δεινὰ σου. — Ἦτο ὁ μόνος δεσμός δι' οὗ ἀκόμη συνειχόμεν μετὰ τοῦ λοιποῦ τῆς ἀνθρωπότητος! Ἔδοξε τῇ Θεῖᾳ Προνοίᾳ νὰ τὸν θραύσῃ καὶ νὰ μὲ ἐγκαταλίπῃ ἀπομεμονωμένον καὶ ἐρημον ἐν τῷ μέσῳ τοῦ κόσμου. Ἡ ψυχὴ τῆς ἦτο ἄξια τοῦ οὐρανοῦ, ὅστις κατέχει αὐτὴν καὶ τὸ παραδειγμά της μὲ στηρίζει κατὰ τῆς ἀποθαρρύνσεως, ἣτις ἀπὸ τοῦ θανάτου αὐτῆς, συνεχῶς μὲ πιέζει. Ἐν τούτοις δὲν ἐζῶμεν ἐν εὐφροσύνῃ οἰκειότητι, ἧς τὴν ἰδέαν σχηματίζω ἐν τῷ νῷ καὶ ἣτις ἐπρεπε νὰ συνδέῃ φίλους δυστυχεῖς. Ἐστερούμεθα ταύτης τῆς παραμυθίας ἕνεκα τοῦ εἶδους τῶν δεινῶν

μας. Καὶ δόσκις ἐτι προσηγγίζομεν ἀλλήλους ἵνα προσευχηθῶμεν, ἀπεφεύγομεν ἀμοιβαίως τοῦ νὰ βλέπωμεν ἀλλήλους, ἐκ φόβου μὴ ἢ θεὰ τῶν δεινῶν μας ταράττῃ τὰς μελέτας μας, καὶ τὰ βλέμματά μας δὲν ἐτόλμων νὰ ἐνωθῶσιν ἢ εἰς τὸν οὐρανόν. Μετὰ τὴν προσευχὴν, ἡ ἀδελφή μου συνήθως ἀπεχώρει εἰς τὸ κελλίον τῆς ἢ ὑπὸ τὰς λεπτοκαρυὰς τὰς πρὸς τὴν ἀκρὰν τοῦ κήπου πεφυτευμένας καὶ ἐζῶμεν σχεδὸν ἀείποτε χωρὶς ἀλλήλων. — Ἀλλὰ διατὶ ἐπεβάλλετε ἑαυτοῖς τοῦτον τὸν καταναγκασμόν. — Ἀφ' οὗτου ἡ ἀδελφή μου προσεβλήθη ὑπὸ τῆς μiasματικῆς ταύτης νόσου, ἧς ἅπανα ἡ οἰκογένειά μας ὑπῆρξε θύμα, καὶ ἤλθε ἵνα μετάσχῃ τοῦ καταφυγίου μου, οὐδέποτε εἶδομεν ἀλλήλους. Ἡ φρικτὴ τῆς δεῖ τὸ πρῶτον μὲ εἶδεν ὑπῆρξεν ὑπερβολικὴ. Ὁ φόβος τοῦ νὰ τὴν λυπήσω, ὅ ἐτι μείζων φόβος μήπως πλησιάζων αὐτὴν γίνω παραίτιος ἵνα ἐπιταθῇ ἡ νόσος τῆς, μὲ εἶχεν ἀναγκάσει νὰ παραδεχθῶ τὸ θλιβερόν τοῦτο εἶδος τῆς συμδιώσεως. Ἡ λέπρα εἶχε προσβάλει μόνον τὸ στήθος τῆς καὶ διετήρουν εἰσέτι ἐλπίδα τινὰ νὰ τὴν ἴδω θεραπευθεῖσαν. Βλέπετε τὴν ἀναδενδράδα ταύτην ἣν ἔχω παραμελήσει. Τότε ἦτο φράκτης ἐκ βρυωνίας, δὲν ἐπιμελῶς διετήρουν καὶ ὅστις διεχώριζε τὸν κήπον εἰς δύο μέρη. Εἶχον διευθετήσει ἐκατέρωθεν μικρὰν ἀτραπὸν, κατὰ μῆκος τῆς ὁποίας ἠδυνάμεθα νὰ περιδιαβάζωμεν καὶ νὰ συνδιαλεγωμέθα, μὴ βλέποντες καὶ πλησιάζοντες πρὸς ἀλλήλους. — Θὰ ἐξελάμβανέ τις δεῖ τὸ οὐρανὸν ἠρέσκετο νὰ δηλητηριάξῃ τὰς ἰσχνὰς ταύτας ἀπολαύσεις τὰς ὁποίας σὰς ἀφινεν. — Ἀλλὰ τοῦλάχιστον δὲν ἤμην τότε μόνος ἡ παρουσία τῆς ἀδελφῆς μου καθίστη τὸ καταφύγιον τοῦτο ζῶν. Ἦκουον τὸν κρότον τῶν βημάτων τῆς ἐν τῇ μοναξίᾳ μου. Ὅτε ἐπανηρχόμην τὴν αὐγὴν ἵνα δεηθῶ τοῦ Θεοῦ ὑπὸ ταῦτα τὰ δένδρα, ἡ θύρα τοῦ πύργου ἤνοιγε σιγὰ καὶ ἡ φωνὴ τῆς ἀδελφῆς μου ἀνεπαίσθητος ἤνοῦτο μὲ τὴν ἰδικὴν μου. Τὸ ἐσπέρας ὅτε ἐπότιζον τὸν κήπόν μου, ἐνίστε κατὰ τὴν δύσιν τοῦ ἡλίου, περιεπάτει ἐνταῦθα, ἐν τῷ αὐτῷ τούτῳ τόπῳ, ἐνθα σὰς ἡμιλίῳ καὶ ἐβλεπον τὴν σκιάν τῆς διερχομένην ἐπὶ τῶν ἀνθέων μου. Εἰ καὶ δὲν τὴν ἐβλεπον, εὐρισκον πανταχοῦ ἴχνη τῆς παρουσίας τῆς. Νῦν οὐδέποτε μοι συμβαίνει ν' ἀπαντήσω ἐπὶ τῆς ὁδοῦ μου ἄνθος φιλορροημένον ἢ κλώνους τινὰς θάμνων πεσόντας κατὰ τὴν διάβασιν τῆς· εἶμαι μόνος· δὲν ὑπάρχει πλέον περὶ ἐμὲ οὔτε κίνησις οὔτε ζωή, καὶ ἡ ἀτραπὸς ἧτις ἤγεν εἰς τὸ ἄλσος εἰς τὸ ὁποῖον μάλλον ἠγάπα νὰ ἐνδιατρίβῃ, καλύπτεται ἤδη ὑπὸ χόρτων. Χωρὶς νὰ φαίνεται δεῖ ἡσυχολεῖτο περὶ ἐμοῦ, ἐμερίμνα πάντοτε περὶ παντὸς δεῖ, τὴν ἠδύνατο νὰ μοι προσενηύσῃ εὐχαρίστησιν. Ὅτε εἰσῆρχόμην εἰς τὸν κοιτῶνά μου, ἐνίστε ἐξεπληττόμην εὐρίσκων δοχεῖα πλήρη νωπῶν ἀνθέων ἢ καλὸν τι ὀπωρικόν τὸ ὁποῖον αὐτὴ αὐτὴ περιεποιήθη. Δὲν ἐτόλμων ν' ἀποδώσω αὐτῇ τὰς αὐτὰς ὑπερβολὰς καὶ τὴν παρεκάλεσα μάλιστα νὰ

μὴ εἰσελθῇ ποτὲ εἰς τὸν κοιτῶνά μου· ἀλλὰ τίς δύναται νὰ θέσῃ θρῖα εἰς στοργὴν ἀδελφῆς. Ἐν τι μόνον δύναται ἀμυδρῶς νὰ σὰς παραστήσῃ τὴν πρὸς ἐμὲ τρυφερὰν στοργὴν τῆς. Νύκτα τινὰ βασιανίζόμενος ὑπὸ φρικαλέων ὄδυνῶν περιεπάτων τεταραγμένος ἐν τῷ κελλίῳ μου. Περὶ τὸ μεσονύκτιον, καθεσθεις μικρὸν ὄπως ἀναπαυθῶ, ἤκουσα κρότον ἐλαφρὸν εἰς τὴν εἰσοδὸν τοῦ κοιτῶνός μου, Πλησιάζω, τείνω τὸ οὖς· κρίνατε περὶ τῆς ἐκπληξέως μου! ἦτο ἡ ἀδελφή μου δεομένη τοῦ Θεοῦ ἐξωθεν τοῦ οὐδοῦ τῆς θύρας μου. Ἦκουσε τοὺς γογγυσμούς μου. Ἐφοβήθη μὴ μὲ διαταράξῃ· ἀλλ' ἤλθεν ἐγγύς, ὄπως ἐν ἀνάγκῃ δυνηθῇ νὰ δράμῃ πρὸς βοήθειάν μου. Τὴν ἤκουσα ἀπαγγέλλουσαν βαιᾶ τῇ φωνῇ τὸ «Ἐλέησόν με ὁ Θεός». Ἐγὼνυπέτησα παρὰ τὴν θύραν καὶ χωρὶς νὰ τὴν διακόψω, δακρυχέων συνώδευσα κατὰ διάνοιαν αὐτὴν ἐν τῇ προσευχῇ. Τίς δὲν θὰ συνεκινεῖτο ἐπὶ τῇ τηλικαύτῃ στοργῇ. Ὅτε ὑπέθεσα δεῖ ἡ δέησις αὐτῆς ἔληξε· «Χίρις, ἀδελφή μου, τῇ εἶπον χαμηλῇ τῇ φωνῇ, χίρις· ἀποσύρθητι, αἰσθάνομαι ἑμαυτὸν κάλλιον ἔχοντα. Ὁ Θεός εἶθε νὰ σὲ εὐλογῇ καὶ νὰ σὲ ἀνταμείβῃ διὰ τὴν εὐσέθειάν σου!» Ἀπεχώρησε σιωπῶσα, ἀναμφιδόλως δὲ ἡ δέησις τῆς εἰσηκούσθη, ἐπειδὴ τελευτῶν ἐκοιμήθη ὥρας τινὰς ἡρεμον ὑπνον. — Πόσον θὰ σοὶ ἐφάνησαν ὀδυνηραὶ αἱ πρῶται ἡμέραι αἱ μετὰ τὸν θάνατον τῆς πεφλημένης ταύτης ἀδελφῆς! — Ἐπὶ πολὺν χρόνον διετέλουν κατεχόμενος ὑπὸ θάμβους ἀφαιροῦντός με τὴν δύναμιν τοῦ νὰ αἰσθανθῶ τὸ μέγεθος τῆς ἀτυχίας μου· ὅτε τελευταῖον συνήλθον καὶ ἠδυνήθην νὰ κρίνω περὶ τῆς θέσεώς μου, μικροῦ δεῖν ἀπώλλουον τὸν λογικόν μου. Ἡ ἐποχὴ ἐκείνη ἔσται διπλασίως θλιβερά εἰς ἐμὲ. Μὲ ἀναμνήσκει τὴν μεγίστην τῶν δυστυχιῶν μου, καὶ τὸ ἐγκλημα, ὅπερ παρ' ὀλίγον θὰ ἐπηκολούθει αὐτὴν. — Ἐγκλημα! δὲν δύναμαι νὰ πιστεύσω δεῖ εἶσαι ἱκανὸς νὰ διαπράξῃς. — Καὶ ὅμως ἀληθὲς εἶναι δεῖ παρ' ὀλίγον θὰ τὸ διεπραττόν· καὶ διηγούμενός σοι τὴν ἐποχὴν ταύτην τοῦ βίου μου καλῶς οἶδα δεῖ θ' ἀπολέσω πολὺ τῆς πρὸς ἐμὲ ὑπολήψεώς σου· ἀλλὰ δὲν θέλω νὰ σοὶ παραστήσω ἑμαυτὸν κρείττονα ἢ δεῖ εἶμαι, καὶ ἴσως θὰ μὲ ἐλεήσῃς ἅμα καταδικάζων με. Κατεχομένη ἐνίστε ὑπὸ βαθείας μελαγχολίας ἐπήρξατό μοι ἡ ἰδέα τῆς αυτοκτονίας· ἀλλ' ὁ φόβος τοῦ Θεοῦ ἀείποτε ἀπώθει αὐτὴν, δεῖ περιστάσις τις ἀπλουστάτη καὶ ἥμισυ κατάλληλος εἰς τὸ νὰ διαταράξῃ τὸν νοῦν μου μικροῦ δεῖν μὲ κατέστρεφεν αἰωνίως. Ἀρτίως εἶχον ὑποστῆ νῆαν τινὰ θλίψιν· ἀπὸ τινῶν ἐτῶν μικρὸς κύων αὐθρομήτως εἶχε προσέλθει καὶ ἔμεινε παρ' ἡμῖν ἡ ἀδελφή μου τὸν εἶχεν ἀγαπήσει· σοὶ ὁμολογῶ δὲ δεῖ, ἀπὸ τῆς τελευτῆς αὐτῆς, τὸ ταλαίπωρον ζῆλον μοι ἦτο ἀληθῆς παραμυθία. Ἀναμφιδόλως ὠφειλομεν εἰς τὴν δυσμορφίαν του δεῖ ἐξελέξατο τὴν κατοικίαν ἡμῶν ὡς καταφύγιον. Ἰπὸ πάντων εἶχεν ἀποδιω-

χθῆ, ἀλλ' εἰς τὴν κατοικίαν τοῦ Λεπρού ὑπῆρξεν εὐπρόσδεκτον. Εὐγνωμονοῦσα τῇ Θεῷ ἡ ἀδελφή μου ἐπὶ τῇ εὐνοίᾳ δεῖ μᾶς ἐχορήγησε τοῦτον τὸν φίλον, τὸν εἶχεν ὀνομάσει Θεῷμα· τὸ ὄνομά του, ἐν ἀντιθέσει πρὸς τὴν δυσμορφίαν του, ὡς καὶ ἡ ἀμετάπτωτος εὐθυμία του, συνεχῶς διεσκέδαζον τὰς θλίψεις μας.

(Ἐπεταὶ συνέχεια.)

ΙΣΤΟΡΙΟΓΕΩΓΡΑΦΙΚΗ ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΤΗΣ ΑΓΧΙΑΛΟΥ

«Δεῖ τοῖς εὐρημένοις ἱκανῶς χρῆσθαι, τὰ δὲ παραλείμμενα περᾶσθαι ζητεῖν». Ἀριστοτέλης.
«Πάντ' ἔστιν ἐξευρεῖν, ἐὰν μὴ τοῦ πόνου φεύγῃ τις, ὅς πάρεστι τοῖς ζητούμενοις». I. Φιλήμων.

ΚΤΙΣΙΣ, ΘΕΣΙΣ, ΟΝΟΜΑ ΤΗΣ ΑΓΧΙΑΛΟΥ

A'. Κτίσις.

(Συνέχεια.)

Μετὰ δὲ τὸν Στράβωνα (ζήσαντα ἀπὸ τοῦ 66 π. χ. μέχρι τοῦ 24 μ. χ.) οὐδεὶς σχεδὸν τῶν συγγραφέων παραλείπει τὴν Ἀγχιάλον, διότι ἔκτοτε ἱκανῶς μεγάλη καὶ ἀκμαίουςα κατέστη, ἐνθ' ἐπαρχμασεν ἡ μητροπόλις αὐτῆς Ἀπολλωνία. Ὁ Πλίνιος, ὁ μέγας τῶν Ῥωμαίων φυσικὸς καὶ ἀρχαιολόγος περὶ τὸ 23-79 μ. χ. ἐν τῇ σωζομένῃ αὐτοῦ Φυσικῇ Ἱστορίᾳ (Historia naturalis) Βιβλ. IV Κεφ. 18) λέγει περὶ Ἀγχιάλου «Nunc in ora Mesembria, Anchialum, ubi Messa fuerat. Astice regio habuit oppidum Anthium: nunc est Apollonia» ἦτοι: «Ἦδη ἐν τῇ παραλίᾳ εἶναι ἡ Μεσημβρία, τὸ Ἀγχιάλον, ὅπου ἡ Μέσσα ὑπῆρξεν. Ἐν τῇ Ἀστικῇ γῶρᾳ ὑπῆρχε πόλις Ἀνθιον: τῶρα εἶναι ἡ Ἀπολλωνία».

Ὁ δὲ Πομπώνιος Μέλας (ἀκμασας περὶ τὸ 44 μ. χ.) γράφει: «Est portus Crunos: urbes, Dionysopolis, Odessos, Mesembria, Anchialos; et intimo in sinu, atque ubi Pontus alterum sui flexum angulo finit magno Apollonia». (Βιβλ. II Κεφ. 2) ἦτοι: Ὑπάρχει λιμὴν Κρουνοῦ: πόλεις Διονυσόπολις, Ὀδησσός (Βάρνα) Μεσημβρία, Ἀγχιάλος· καὶ εἰσχωρῶ εἰς τὸν κόλπον, καὶ ἐνθα ὁ Πόντος τελειώνει τὴν ἄλλην του καμπὴν εἰς τὴν μεγάλην γωνίαν εἶναι ἡ Ἀπολλωνία.»

Ἐν δὲ τῷ Περίπλῳ τοῦ Εὐξείνου Πόντου, τῷ ἀποδιδόμενῳ τῷ Ἀρριανῷ (ἀκμασάντι περὶ τὸ 117 μ. χ. καὶ γράψαντι πρὸς τοὺς ἄλλοις καὶ Ἀνάβασιν τοῦ Μ. Ἀλεξάνδρου), ἀναφέρεται: Ὁ Ἰστρος ἔχει πέντε στόματα, τὸ μὲν α' καλεῖται ψιλόν, τὸ γ'. Καλόν (ἐνθα νῦν ὁ Σουλινῆς), τὸ δὲ Νάρακον. Ἀπὸ τοῦ ε' στόματος

μέχρι τῆς Ἰστρίας πόλεως στάδιοι 500. Ἐνθὲνδε εἰς Τομέας 300· ἐνθὲνδε εἰς Καλαντίαν 300, ὄρμος ναυσίν. Ἐνθὲνδε εἰς Κερῶν λιμένα (ἐξ οὗ Κερία) 180. Ἐνθὲνδε εἰς Βίζον (νῦν Καβάρναν), χῶρον ἔρημον 60. Ἐνθὲνδε εἰς Διονυσόπολιν 80. Ἐνθὲνδε εἰς Ὀδησσόν 200 ὄρμος ναυσίν. Ἐκ δὲ Ὀδησοῦ εἰς τοῦ Αἴμου τὰς ὑπάρειας, αἱ δὲ εἰς τὸν Πόντον καθήκουσι στάδιοι 360, καὶ δεῦρο ὄρμος ναυσίν. Ἐκ δὲ τοῦ Αἴμου εἰς Μεσημβρίαν πόλιν 90, ὄρμος ναυσίν. Καὶ ἐκ Μεσημβρίας εἰς Ἀγχιάλον πόλιν στάδιοι ἐβδομήκοντα, καὶ ἐξ Ἀγχιάλου εἰς Ἀπολλωνίαν ὀγδοήκοντα καὶ ἑκατόν. Αὗται πάσαι αἱ πόλεις Ἑλληνίδες εἰσίν, ἐν ἀριστερᾷ εἰσπλέοντι εἰς τὸν Πόντον. Εἶτα Χερρόνησος, Αὔλειον τεῖχος (Ἀγαθόπολις), Θυνιάς ἀκτὴ (νῦν Νιάδα), Σαλμυδησσός (νῦν Μήδεια), Φρυγία (ἀντὶ ἴσως Φιλία), Κυανέαι, Ἰερὸν Διὸς Οὐρίου, λιμὴν Δάφνης τῆς Μαινομένης καὶ Βυζάντιον. Τάδε τὰ ἀπὸ Ἰστρου ἐπὶ Βόσπορον τὸν Θράκιον καὶ πόλιν Βυζάντιον.» Κεφ. 24.

Ὅτι δὲ μετὰ τὴν κτίσιν τοῦ Βυζαντίου (657 π. χ.) καὶ ἐφεξῆς ἰδρύθησαν αἱ κατὰ τὰ δυτικὰ παράλια τοῦ Εὐξείνου Πόντου, ἐν Θράκῃ, πόλεις αὗται φαίνεται καὶ ἐκ Διονυσίου τοῦ Βυζαντίου (περὶ τὸ 30 π. χ.) λέγοντος ἐν τῷ Ἀνάπλῳ Βοσπόρου Κεφ. II: «Περιοικοῦσι δὲ τὸν Πόντον, πρὸς θαλάττη μὲν πόλεις Ἑλληνίδες, ἃς μετὰ τὴν τοῦ Βυζαντίου γένεσιν ἔνιοι τῶν Ἑλλήνων ἀπέκτισαν ὑπὲρ δὲ τὴν θάλασσαν, ἔθνη βάρβαρα πολλὰ καὶ μεγάλα. Μετέχει δὲ τῆς λίμνης θάλαττα τρεπομένη, καὶ πλήθη τῶν ἀφ' ἑκατέρως τῆς ἡπείρου κατερχομένων ποταμῶν ἐπιγλυκαίνει τὴν φυσικὴν δεινότητά.»

Ὅστε ἐκ πάντων τῶν ἀνωτέρω εἰρημένων ἐξάγεται: α'. ὅτι ἡ Ἀγχιάλος ἦτο ἤδη ἐκτισμένη κατὰ τὸ 500 π. χ., ἀλλ' ὅτι καὶ ἡ κτίσις αὐτῆς δὲν ὑπερβαίνει τὴν χρονολογίαν ταύτην, ἂν δὲν θέλωμεν νὰ εἰπώμεν ὅτι εἶναι ἴσως καὶ κατὰ τι μεταγενεστέρᾳ αὐτῆς· β'. ὅτι εἶναι ἕμμεσος ἀποικία τῶν Μιλησίων, ὅτι δῆλον ὅτι εἶναι ἕδρα τῆς Ἀπολλωνίας, νῦν Σωζουπόλεως.

B'.

ΘΕΣΙΣ ΤΗΣ ΑΓΧΙΑΛΟΥ

Ἡ Ἀγχιάλος κεῖται ἐν Θράκῃ εἰς τὰς δυτικὰς ἀκτὰς τοῦ Εὐξείνου Πόντου, μεταξὺ Μεσημβρίας καὶ Σωζουπόλεως, ἀπέχουσα τῆς μὲν 700 στάδια, ὡς λέγει ὁ Σκύλαξ καὶ ὁ Ἀρριαν.

Σημ. Ὅτι περὶ τῆς γλυκύτητος τῆς Μούρης θαλάσσης λέγει ἐνταῦθα ὁ Διονύσιος ἐπικυρωθεῖσαι σήμερον ἀποδειχθέντος δεῖ ἐνθ' ὁ Ἀτλαντικὸς ὕψιστος καὶ ἡ Μεσόγειος θάλασσα ἐν 100 σταδίοις ὕδατος περιέχουσι 3 1/2 δράμια ἁλατος, ἡ Μαύρη θάλασσα ἐν ἴσῃ ποσότητι ὕδατος περιέχει μόνον 2 1/2 δράμια ἁλατος.

νός και άλλοι, τῆς δὲ 180 στάδια· ἦτοι τῆς μὲν 9 μίλια και κάτι, κατὰ τοὺς νεωτέρους, ἐὰν ὑπολάβωμεν τὸ μίλιον ἰσοδυναμοῦν μετὰ 7½ στάδια (στάδιον ἴσον μετὰ 185 μέτρα γαλλ. και 184 χ. μ.), τῆς δὲ 24 μὲν μίλια, ἐὰν περιπλεύσωμεν κύκλῳ τὸν κόλπον τοῦ Πύργου, 12 δὲ ἐὰν κατ' εὐθείαν γραμμὴν μετρήσωμεν και ἔτι ψηλαφητότερον εἰς μὲν τὴν Μεσημβρίαν φθάνωμεν διὰ ξηρᾶς μὲν μετὰ 3 περιπύου ὥρας, διὰ θαλάσσης δὲ οὐρίου πνέοντος τοῦ ἀνέμου (ἦτοι Νότου-ἄστρια, ἢ Φοινικίου-σερέκου) μετὰ 1 ὥραν, εἰς δὲ τὴν Λαζούπολιν διὰ ξηρᾶς μὲν μετὰ 9 περιπύου ὥρας (διότι πρόκειται νὰ διατρέξωμεν κύκλῳ τὸν κόλπον τοῦ Πύργου ἅπαντα, ἀπὸ τῆς μιᾶς μέχρι τῆς ἄλλης ἄκρας αὐτοῦ, διότι ἀκριβῶς αἱ ἀπέναντι ἀλλήλων αὐταὶ ἄκραι τῆς Ἀγχιάλου και Σωζουπόλεως ἀποτελοῦσι τὰ δύο κέρατα τοῦ κόλπου), διὰ θαλάσσης δὲ ὑπὸ τὰς αὐτὰς συνθήκας (ἦτοι πνέοντος Ἀπαρητίου-τραμουντάνα, ἢ Θρασκία-μαίστρο-τραμουντάνα) μετὰ 1 και ¼ τῆς ὥρας περιπύου.

Ὁ Πτολεμαῖος Κλαύδιος ὁ Γεωγράφος, ἀκμάσας περὶ τὰ μέσα τοῦ Β' μ. Χ. αἰῶνος, κατατάσσει τὴν Μεσημβρίαν ἐν ταῖς πόλεσι τῆς κάτω Μοισίας εἰς τελευταίαν και θεωρεῖ τὴν Ἀγχιάλου πρώτην, ὡς πρὸς τὴν θέσιν ἐκ τοῦ Αἴμου, ἢ τελευταίαν πρὸς τὸν Αἴμον, πόλιν τῆς Θράκης, και κειμένην ἐπὶ τῆς 54° 45' και 44° 30' (Βιβλ. Γ'. Κεφ. ια'). ἐν δὲ ἐπὶ τῶν Βυζαντινῶν και σήμερα θεωρεῖται ὡς τελευταία τῆς Θράκης πόλις ἐν τῷ Εὐξείνῳ Πόντῳ ἢ ΒΑ'. τῆς Ἀγχιάλου πόλις Μεσημβρία, κειμένη ἐπὶ μικρᾶς Χερσονήσου και ἀπέχουσα τοῦ ἀκρωτηρίου τοῦ Αἴμου κατὰ τὸν Σκύλακα και Ἀρριανὸν και ἄλλους, ὡς εἶδομεν ἀνωτέρω, 90 στάδια, ἦτοι 12 περιπύου μίλια, και ὡς λέγει ὁ Σκύλαξ: «αὐτὴ ἢ Μεσημβρία πόλις πρὸς τὴν ὑπώρειαν τοῦ καλουμένου Αἴμου κειμένη τῇ Θρασκία τε και τῇ Γεβικῇ συνορίζει γῆ». Ὄντως δὲ ἢ Μεσημβρία πρέπει νὰ θεωρηθῆ ἐν Θράκῃ κειμένη πόλις, διότι φυσικὸν ὄριον τῆς Θράκης και Μοισίας εἶναι ὁ Αἴμος· ἐν δὲ ἐὰν συμπεριληφθῆ ἢ Μεσημβρία εἰς τὴν Μοισίαν και ἐπομένως και ὁ Αἴμος κατὰ τὸ μέρος τοῦτο, τότε δὲν ὑπάρχει τι τὸ χωρίζον τὴν Θράκην τῆς Μοισίας.

Ἐν τῇ Γεωγραφίᾳ τοῦ Μελετίου (τοῦ Μητροπολίτου Ἀθηνῶν ἐξ Ἰωαννίνων, ὅστις συνέταξε Γεωγραφίαν, ἣν ἐξέδωκεν ὁ Ἀνθιμος Γαζής ἐν Ἀθήναις τῷ 1707, και ἀπέθανε τῷ 1714) ἀναγινώσκωμεν. «Μετὰ τὴν Ἀπολλωνίαν μίλια σχεδὸν 24 εἶναι ἢ Ἀγχιάλος, ἣτις και Ἀγχιάλη λέγεται, παραθαλασσία, τιμημένη εἰς θρόνον Μητροπολίτου· ὁ Πλίνιος νομίζει νὰ ἐκτίσθῃ εἰς ἐκεῖνον τὸν τόπον, ὅπου τὸ πάλαι ἦσαν αἱ Μέσαι. Μετὰ τὴν Ἀγχιάλου εἶναι ἢ Μεσημβρία, ἣτις και Μενεβρία ὑπὸ τοῦ Στράβωνος και Μεσαμβρία ὑπὸ τοῦ Ἡροδότου

λέγεται, πόλις παραθαλασσία, κτίσμα Μεγαρέων, ὅπου τελειώνει ὁ Αἴμος τὸ ὄρος, εἰς τὸ σύνορον τῆς κατωτέρας Μοισίας, τιμημένη εἰς θρόνον Μητροπολίτου αὐτῆς θεωρεῖται τῶν Μουσίων ὑπὸ τοῦ Πτολεμαίου».

Κατὰ τὸν Δήμιτσαν (Βιβλ. Γεωγραφ. Δήμιτσα) ἢ Ἀγχιάλος κεῖται πρὸς Β. τοῦ Πύργου και ἐπὶ τῆς Β. πλευρᾶς τοῦ κόλπου τοῦ Πύργου, τοῦ μόνου ἐν τῇ Θρακικῇ παραλίᾳ τῆς Μαύρης θαλάσσης σχηματιζομένου μεταξὺ Ἀγχιάλου και Σωζουπόλεως· ἀλλὰ διὰ νὰ εἰμεθα ἀκριβέστεροι πρέπει νὰ σημειώσωμεν ὅτι κεῖται μὲν ἐπὶ τῆς Β. πλευρᾶς τοῦ εἰρημένου κόλπου, ἀλλὰ ΒΑ' τοῦ Πύργου (') ΝΔ. τῆς Μεσημβρίας και ΒΔ. τῆς Σωζουπόλεως, ἐπὶ βορείου πλάτους 42° 30' και ἀνατολικῆς μήκους 25° 20' λαμβανομένου ὡς πρώτου μεσημβρινου τοῦ τῶν Παρισίων.

Γ'

ΟΝΟΜΑ ΤΗΣ ΑΓΧΙΑΛΟΥ.

Ὡς εἶδομεν ἀνωτέρω ὁ Στράβων καλεῖ τὴν Ἀγχιάλου Ἀπολλωνίαν· πρὶν δὲ τῆς ἰδρύσεως τῆς Ἀγχιάλου ἐκεῖ ἦτο ἢ Μέσσα, ὡς ὁ Πλίνιος ἀναφέρει 4. 18. — Και Ἀπολλωνία μὲν ἐννοεῖται πῶθεν τὸ πρῶτον ἐκλήθη, ἀφ' οὗ ἦτο ἀποικος τῆς Ἀπολλωνίας· ἀλλ' ἐπὶ πόσον χρόνον ἔφερε τὸ ὄνομα τοῦτο, πότε και διατί ἐκλήθη Ἀγχιάλος ἀγνωστον τυγχάνει. Καθ' ἡμᾶς πιθανώτατα ἐκλήθη οὕτω κατ' ἀντίθεσιν πρὸς τὴν μητρόπολιν αὐτῆς Ἀπολλωνίαν, ἣτις τὸ πρῶτον ἐπὶ νήσου οὕσα ἐκτισμένη, ὡς ὁ Στέφανος Βυζάντιος λέγει: «Ἀπολλωνία ἐν νήσῳ πρὸς τῇ Σαλμυδησσῷ, ἀποικία Μιλησίων και Ῥοδίων» και ἐπομένως ἀμφίπολις (ἦτοι ἀμφίπορος, περιόρτος, = βρεχωμένη πανταχόθεν ὑπὸ τῆς θαλάσσης), ἔδωκεν εἰς τὴν ἀποικίαν αὐτῆς τὸ ἴδιον ὄνομα μετὰ τοῦ ἐπιθέτου ἀγχιάλος, = ἄτε πλησίον τῆς θαλάσσης μόνον οὕσαν και οὐχὶ περιβρεχωμένην ὑπὸ τῆς ἀλῆς ὡς ἐκεῖνη· τὸ ἐπίθετον δ' εἶτα τοῦτο ἐπεκράτησε τοῦ κυρίου ὀνόματος. Κατὰ πόσον ὅμως ἢ ἐξήγησις, ἡμῶν αὐτῆ εἶναι ἐπιτυχῆς και ὀρθῆ δὲν δυνάμεθα νὰ βεβαιώσωμεν. Τὸ βέβαιον εἶναι ὅτι παρὰ τῶν ἱστορικῶν οὐδὲν περὶ τῆς παραγωγῆς τοῦ ὀνόματος μαθαίνομεν. — «Ὡς πρὸς τὸ ὄνομα και τὴν θέσιν πλησίον τῆς

(1). Σημ. Πύργος μέχρι τοῦ 1844 και κυρίως τοῦ 1857 χωρίον μικρὸν και ἀσήμαντον, καίτοι ὑπὸ τῆς και ἀνωτέρω Σημ. 1. σελ.: μνησθείσης Γεωγραφίας τοῦ Παλαιολόγου, λέγεται, «Πύργος, παρὰ τὴν Ἀγχιάλου πόλιν, εἶναι λιμὴν μὲ ἴδια καράβια και ὀλίγον ἐμπόριον», ἀλλ' ἀνακριβῶς, διότι οὐδέποτε ἴδια πλοῖα εἶχε και ἰδιαιτέρας μνείας ἄξια. Τότε ἀπλῶς δημόσια ἀποθήκαι ὑπάρχον ἐν αἰς ἐφύλατταν ἢ ὀθωμανικῆ κυβερνήσεως ὅλης τῆς ἀπαρχίας τὰ σιτηρὰ, ἄτινα ἐἶ ἴδιον λογαριασμὸν ἠγόραζε και μετεπώλει ἐξακοῦσα εἶδος μονοπωλείου (Πουμπά). Νῦν δὲ καταρτίζεται εἰς ἀξιόλογον πόλιν μετ' ἐκτεταμένου ἐμπορίου, ἀπὸ τοῦ 1878 καταστάς και ἔδρα Νομάρχου».

Ἀπολλωνίας συμφωνοῦσιν οἱ συγγραφεῖς, λέγει ἐν ὑποσημειώσει ὁ ἐκδότης τοῦ Πομπωνίου, διὰ τὴν Ἀγχιάλου· ἀλλ' ὁ Στράβων καλεῖ αὐτὴν Ἀγχιάλην. Παρὰ τοῖς διαφοροῖς δὲ κώδιξι και διαφορῶς γεγραμμένον τὸ ὄνομα Ἀγχιάλος φέρεται: Ὁ Βακτικὸς κώδιξ γράφει αὐτὴν, ὡς και ὁ Παρισίνος, Anchialos, ὁ Χιακὸς Auchialos· τῆς Λειψίας Ancialos· και ἕτερος Ancyales. Αἱ ἐκδόσεις ὅμως και ἄλλοι κώδικες ἔχουσι τὸν συνήθη τύπον, Ἀγχιάλος· εἰ και εὐρίσκεται και Ἀγχιάλη».

Τὸ περιεργον ὅμως εἶναι ὅτι ὁ Πλίνιος (4. 18) καλεῖ τὴν Ἀγχιάλου οὐδετέρως, ἦτοι τὸ Ἀγχιάλου. — Ὁ Σάβας λέγει «Ἀγχιάλος» ἐν τῇ ἀρχαιοτάτῃ καλεῖται Ἀγχιάλη και Ἀγχιάλεια, ἐν δὲ ταῖς ὑστέροις χρόνοις Ἀχιλός και Ἀχελός και Ἀχελώ· ἐντεῦθεν ἀπατηθεὶς ὁ Γερμανὸς Ἀρνόλδος Πασόβιος ἐξέλαθεν αὐτὴν ὡς τὸν ἐν Ἀκαρνανίᾳ ποταμὸν Ἀχελῶν (Carmina popularia, index geographicus).

Ἐπὶ τῆς ἡμετέρας Ἀγχιάλου, ὑπῆρχε και ἢ κυρίως τὸ ὄνομα Ἀγχιάλη φέρουσα ἐν Ἀσίᾳ κειμένη, ὡς λέγει ὁ Ἀρριανὸς ἐν τῇ Ἀλεξάνδρ. ἀναβ. Βιβλ. II Κεφ. 5: «Σαρδανάπαλος ὁ Ἀνακυνδράξου πᾶσι Ἀγχιάλου και Ταρσῶν ἐν ἡμέρα μιᾶ ἐδείματο» και ἦτις εἶτα ἐκλήθη Ζεφυρίον, ὡς Καλλισθένης παρὰ Σουίδα λέγει «... τοῦτο και ἐν Ἀγχιάλῃ τῇ πρὸς Ταρσῶ ἐπιγράφεται, ἣτις νῦν καλεῖται Ζεφυρίον.» Ὁ δὲ Στέφανος Βυζάντιος ἐν λέξει Ἀγχιάλῃ γράφει: «Ἀγχιάλῃ πόλις Κιλικίας παραθαλασσία τῇ Ταρσῶ και Ζεφυρίῳ· ἔστι δὲ κτίσμα Ἀγχιάλῃς τῆς Ἰαπετοῦ θυγατρὸς, ὡς Ἀθηνόδωρος περὶ τῆς αὐτοῦ πατρίδος γράφων, και παρατηθεὶς Διδώρων τὸν γραμματικὸν συμφωνοῦντα Πτολεμαίῳ βασιλεῖ. Γίνεται δὲ Ἰαπετοῦ θυγατρὸς Ἀγχιάλῃ και κτίζει πόλιν Ἀγχιάλην (πρὸς) Ἀγχιάλῃ τὸν παρακειμένον ποταμὸν· γεννᾷ δὲ υἱὸν Κύνδον, ἀφ' οὗ ποταμὸς Κύνδος ἐν Ταρσῶ, ὁ Κύνδος υἱὸν Παρθένιον, ἀφ' οὗ ἢ πόλις μετωνομάσθη Παρθενία· μεταπεσοῦντος δὲ τοῦ ὀνόματος Ταρσὸς ἐκλήθη. Τινὲς δὲ φασὶ Σαρδανάπαλον δύο πόλεις κτίσαι, Ἀγχιάλην σὺν Ταρσῶ... Λέγεται δὲ και Ἀγχιάλεια, ὡς Διονύσιος ὁ περιηγητὴς· ὁ πολίτης Ἀγχιαλεύς, ὡς Σινώπη Σινωπεύς. Ἔστι δὲ και Ἰλλυρίας ἄλλη, κτίσμα Παρίων, παρ' ἣν κόλπος Ἐνεστηδῶν λεγόμενος· ἐν δὲ ἢ Σχερία· ὁ πολίτης ὁ αὐτός.» — Περὶ δὲ τῆς ἐν Θράκῃ Ἀγχιάλου οὐδὲν ἀναφέρει ὁ Στ. Βυζάντιος, καίτοι ζῆ κατὰ τὴν ἐ. ἀπὸ Χρ. ἐκατονταετηρίδα, ἀλλὰ τοῦτο, φαίνεται, διότι τοῦ περιφήμου αὐτοῦ Λεξικοῦ τοῦ ἐπιγραφομένου Ἐθνικῆ και περιλαμβάνοντος τὴν παραγωγὴν τῶν ὀνομάτων ὄλων τῶν ἀρχαίων ἠθῶν, πόλεων κτλ., σώζεται σήμερα μόνον ἐπιτομή.

Ἐν δὲ τῷ Μεγάλῳ Ἐτυμολογικῷ σημειοῦ-

ται ἐν λέξει: «Ἀγχιάλος· ἢ μὲν πόλις ὀξύνεται, ὁ δὲ παραθαλασσίος τόπος προπροξύνεται» και κατωτέρω «Ἀγχιάλεια πόλις, και ἀγχιάλος, ἢ ἐγγὺς τῆς θαλάσσης· οὐ πάντως δὲ αἱ ἀγχιάλου και ἀμφιάλοι εἰσιν, οὐα ἔστιν ἢ Ἀλεξάνδρεια, ἀγχιάλος μὲν, οὐκ ἀμφιάλος δὲ· αἱ δὲ νῆσοι ἀγχιάλου και ἀμφιάλοι εἰσι. Σοφοκλῆς: Τελαμώνιε παῖ τῆς ἀμφιρρύτου Σαλαμίνο· και αὐθις θεῖον Ὅμηρον: κλεινὸς ἐπ' ἀγχιάλῳ τύμβος ἔχει σκοπέλω». Ἀγχιάλῃ πόλις, ἣν ἔκτισεν ἐν μιᾷ ἡμέρᾳ Σαρδανάπαλος ὁ τῶν Ἀσσυρίων βασιλεὺς, ὁμοίως ἔκτισε και τὴν Ταρσῶν αὐτός (Ἀρρ.)»

Θ. Μ. Π.

(ἔπεται συνέχεια)

Ο ΚΥΡΙΟΣ ΑΝΤΩΝΙΟΣ ΚΑΛΛΙΘΩΚΑΣ
ΠΕΡΙ ΤΗΣ «ΑΚΑΔΗΜΙΑΣ»

Ὁ ὑψηλῆς τῆς ἱατροδικαστικῆς κ. Α. Καλλιθώκας, ὅς διὰ τε τοῦ μελιχίου τρόπου και τῆς τακτικῆς και ἐνθέρμου αὐτοῦ διδασκαλίας ἐκτίσαστο ἤδη τὴν ὑπόληψιν και τὴν ἀγάπην πάντων ἐν γένει τῶν τῆς ἱατρικῆς σχολῆς φοιτητῶν, λαθῶν ἀφορμῶν ἐκ τοῦ ἄρτι ἐκδοθέντος περιοδικῆς τούτου συγγράμματός τῆς «Ἀκαδημίας» ἐν τέλει τινὸς τῶν μαθημάτων αὐτοῦ ἔλεξε περίπου τάδε, ἄτινα ὡς ἄξια λόγου χάριν και τῶν λοιπῶν φοιτητῶν προθύμως δημοσιεύομεν.

Κύριοι!

«Πρὸ τινων ἡμερῶν ἐξεδόθη τὸ πρῶτον τεῦχος περιοδικῆς τινος συγγράμματός ὑπὸ τὸν τίτλον «Ἀκαδημία». Ὁ ἐκδίδων τὸ περιοδικὸν τοῦτο φοιτητῆς τῆς ἱατρικῆς ἐζήτησε και παρ' ἐμοῦ τινὰ τῶν μαθημάτων μου πρὸς δημοσίευσιν. Λίαν δὲ προθύμως ἔδωκα αὐτῷ τὸ περὶ πνιγμονῆς, ὡς ἀγαπᾶν νὰ ὑποστηρίξω τὰ τοιαῦτα περιοδικά, φρονῶν ὅτι ταῦτα οὐκ ὀλίγον συντελοῦσιν εἰς τὴν μόρφωσιν ὑμῶν ἐν γένει, ἰδίᾳ δὲ εἰς τὸν στενότερον πρὸς ἀλλήλους σύνδεσμον. Τὸ ἐπ' ἐμοῦ τρία τινὰ θεωρῶ ὡς τὰ μάλα συντελοῦντα πρὸς τὸν σκοπὸν τοῦτον· ΤΗΝ ΕΚΔΟΣΙΝ ἡλθον ὅτι τοιοῦτων περιοδικῶν, ΤΗΝ ΣΥΣΤΑΣΙΝ ἐπισημονικῶν σωματείων, και ΤΗΝ ΣΤΕΝΟΤΕΡΑΝ ΣΧΕΣΙΝ μετὰ τῶν διδασκόντων και διδασκόμενων».

Παρ' ἡμῶν αἱ σχέσεις αὐταὶ εἰσιν οἷοι χαλαραὶ, ἐνῶ τούναντιον ἐν ταῖς πλείστοις εὐρωπαϊκαῖς πανεπιστημίοις στενότερα συνδέονται οἱ φοιτηταὶ μετὰ τῶν καθηγητῶν αὐτῶν.

Ἀπὸ τοῦτο δὲν συμβαίνει και παρ' ἡμῶν; Τίνες ἄρα γε πταίουσιν εἰς τοῦτο, οἱ καθηγηταί, ἢ οἱ φοιτηταί; Ἐπιτρέψατέ μοι, κύριοι, νὰ εἴπω ὅτι πταίετε ὑμεῖς, οἵτινες δὲν λέγω μὲν ὅτι φοβεῖσθε τοὺς καθηγητάς σας, ἀλλὰ καταλαμβάνεσθε ἔναντι αὐτῶν ὑπὸ δειλίας τινὸς ἀδικαιολογήτου.

Συνδέθετε λοιπὸν στενότερον πρὸς αὐτοὺς και θέλετε ἴδει ὅτι οὗτοί εἰσιν οὐ μόνον διδάσκαλοι, ἀλλὰ και φίλοι ὑμῶν.

Ἐἰς πρὸς τὸ περὶ οὗ ὁ λόγος περιοδικῆς, συνιστῶ αὐτὸ ὑμῶν θερμῶς. Και τὸ συνιστῶ οὐχὶ διότι ἰδίᾳ γνωρίζω τὸν ἐκδότην αὐτοῦ, γνωρίζω αὐτὸν, ὡς ἅπαντας ὑμᾶς και τὸν ἀγαπῶ ὡς ἀγαπῶ ἐπίσης ὑμᾶς και τοὺς ἀγαπῶντάς με, ὡς και τοὺς μή· ἀλλὰ τὸ συνιστῶ, φρονῶν ὅτι ὁ συντελεστὴς πρὸς τὸν ἀνωτέρω σκοπὸν».

Τοὺς τελευταίους τούτους λόγους τοῦ κ. Καλλι-
βωκᾶ διεδέχθησαν θερμὰ τῶν κ. κ. φοιτητῶν χειρο-
κροτήματα.

◆◆◆◆◆

ΣΥΜΜΙΚΤΑ

ΦΙΛΟΛ. ΣΥΛ. ΠΑΡΝΑΣΣΟΣ. — Ἀπὸ τῆς 13)25 ἐνεστῶτος μηνὸς ἤρξαντο τὰ τοσοῦτον φιλόμουσον κό-
σμον συναγείροντα καὶ τοσαύτα αὐτῶ ὠφελείας πα-
ρέχοντα ἐσπερίνα δημόσια ἀναγνώσματα τοῦ ΦΙΛΟ-
ΛΟΓΙΚΟῦ ΣΥΛΛΟΓΟῦ ΠΑΡΝΑΣΣΟΣ, ὧν ἕναρξιν ἐποιήσατο ὁ διαπρεπὴς παρ' ἡμῖν λογογράφος κ. Δημ.
Βικέλας διὰ τοῦ «περὶ βιβλίων καὶ τῆς ἔξεως τοῦ ἀνα-
γινώσκειν» ἐπιτυχοῦς αὐτοῦ ἀναγνώσματος. Ὁ κ. Δ.
Βικέλας μετὰ χάριτος καὶ τῆς χαρακτηριστικῆς αὐ-
τόν, ὡς καὶ τὰ ἐν κοινῇ διαλέκτῳ δημοσιευθέντα ἔργα
αὐτοῦ, τὰ ἀπλήστως ὑπὸ τῶν πολλῶν ἀναγινωσκό-
μενα, διηγηματικῆς ἀφελείας ἀνέπτυξε τὸ θέμα αὐ-
τοῦ ἐκτὸς ἄλλων εἰπῶν καὶ τὰ ἐξῆς ἄξια λόγου, ὅτι
δηλαδή «ἀνάγκη νὰ δημιουργηθῇ φιλολογία διὰ τὸν
λαόν, νὰ συγγραφῶσι, νὰ μεταφραστῶσι καὶ νὰ ἐκδο-
θῶσι χρήσιμα τῷ λαῷ ἔργα ἐν ἀπλότητι γεγραμμένα
ὅπως μὴ παρεντίθῃται ἡ γλῶσσα ὡς μεσότοιχον, καὶ
μένωσιν ἀκατάληπτα καὶ ἐπομένως οὐδόπως κινῶσι
τὸ ἐνδιαφέρον τοῦ λαοῦ κτλ. Καταστρέφων δὲ τὸ
ῥαῖον αὐτοῦ ἀνάγνωσμα ὁ κ. Βικέλας ἀπετάθη πρὸς
ἡμᾶς, τοὺς νεαροὺς ἀκροατὰς καὶ συγγραφεῖς, εἰπὼν
πατρικῶς ὅτι δεόν νὰ γράψωμεν φιλολογίαν ἐξ αὐτῶν
τῶν σπλάγγων τοῦ ἔθνους ἀπορρέουσας καὶ νὰ μὴ
μιμώμεθα τὰ ὀνεῖα».

Οἱ τελευταῖοι οὗτοι σοφοὶ λόγοι τοῦ ἀξιολόγου κ.
Δ. Βικέλα, οἱ τοσαῦτα θερμὰ χειροκροτήματα ἐπι-
σπασάμενοι, εἶθε ὑπὸ τῆς παρευρεθείσης ἐκεῖ τρυφε-
ρᾶς νεότητος, τῆς πολλὰ τὰ καλὰ τῇ φίλῃ πατρίδι
ὑπισχνουμένης, νὰ εἰσηκούοντο καὶ ἐπραγματοποιούντο.

— Περὶ τῆς ἐν Βερολίῳ ἰδρυθείσης σχολῆς τῶν
ἀνατολικῶν γλωσσῶν μανθάνομεν τὰ ἐξῆς. Ἐν τῇ
σχολῇ τῶν ἀνατολικῶν γλωσσῶν ἔληξαν αἱ ἐγγραφαὶ
τῶν διὰ τὴν ἐνεστῶσαν ἐξαμηνίαν ἐγγραφέντων μα-
θητῶν. Ἐνεγράφησαν δὲ ἑκατὸν πενήτηντα πέντε,
ἐν οἷς τεσσαράκοντα δικασταὶ, προτιθέμενοι κατόπιν
νὰ ἐπιδοθῶσιν εἰς τὴν διπλωματικὴν καὶ ἀποικιακὴν
ὕπηρεσίαν τοῦ κράτους, οἱ δὲ λοιποὶ εἰσι σπουδασταὶ,
εἰσηγηταὶ, πᾶρεδροι, πολλοὶ φιλόλογοι καὶ φυσιοδίφαι
προπρασκευαζόμενοι εἰς ἐπιστημονικὰς ἐκδρομὰς,
καὶ ὑπὲρ τοὺς τριάκοντα ἔμποροι, χάριν τῶν ἐμπορι-
κῶν αὐτῶν συμφερόντων. Τῇ βιβλιοθήκῃ τῆς σχολῆς
ὁ αὐτοκράτωρ ἐδωρήσατο κατὰ τὰς ἡμέρας ταύτας τὸ
περιώνυμον δωδεκάτομον ἔργον περὶ τοῦ Λεσφίου. Καὶ
ἀλλαγθῆν δὲ πολῦτιμοι ἐγένοντο ἀποστολαὶ πονη-
μάτων μελλόντων νὰ χρησιμεύσωσι τὰ μάλιστα τῇ
σχολῇ.

— Αἱ ὑπὸ τῆς ἐπιτροπῆς τῆς ἀξίως προεδρευομέ-
νης ὑπὸ τοῦ ἀξιολόγου κ. Α. Πασπάτη εἰσπραττόμε-
ναι συνδρομαὶ ὑπὲρ τῶν ἐν Κων)πόλει φιλανθρωπικῶν
καταστημάτων βαίνοσι κατ' εὐχὴν ἐπιφυλασσόμεθα
δὲ ὅπως ἐν καιρῷ τῶν δέοντι ἀγγείλωμεν τὸ ἐπιτυχὲς
αὐτῶν ἀποτέλεσμα, τρανῶς καταδεικνύον καὶ τὴν πρὸς
πᾶν ἀγαθὸν ἀξιώσιμον προθυμίαν τοῦ Ἀθηναϊκοῦ
κοινοῦ. Πεποιθήμεν δὲ ὅτι τῆς αὐτῆς ὑποδοχῆς θέλει
τύχει καὶ ἐν ταῖς λοιπαῖς ἑλληνικαῖς ἐπαρχίαις, ἔνθα
μετὰ τινα χρόνον μεταβήσεται ὁ κ. Σ. Δούκας, ἀντι-
πρόσωπος τῶν ἀνωτέρω φιλανθρ. καταστημάτων.

Πρὸς τὸν αὐτὸν ἐπίσης σκοπὸν πρό τινας ἀφίκετο ἐκ
Κων)πόλεως ὁ κ. Μιλτ. Κακουλίδης, ἀνὴρ ρέκτης,
φέρων τὰ πρὸς τοῦτο συστατικά γράμματα, μεταβάς

τὴν παρελθούσαν Κυριακὴν εἰς Κορήτην, ἔνθα βέβαιοι
ἐσμεν ὅτι τὰ φιλάνθρωπα τῆς εὐάνδρου ταύτης γήσου
τέκνα οὐδαμῶς θέλουσι καθυστερήσει ἀποδεικνύοντα
ἄπαξ ἔτι τὴν πρὸς τοιοῦτους ἀγαθοεργοὺς σκοποὺς ἤδη
ἐγνωσμένην φιλοτιμίαν αὐτῶν.

◆◆◆◆◆

ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΚΑ

— Ὑπὸ τὸ κρηπίδωμα τοῦ ἐν τῇ Ἀκροπόλει πρό
τινων ἡμερῶν ἀνακαλυφθέντος ἀρχαίου ναοῦ τῆς θεᾶς
Ρώμης ἀνεκαλύφθησαν τεμάχια ἀρχαιοτάτης τέχνης,
ἐν οἷς καὶ τινα ἐκ πωρίνου λίθου προσαρμοζόμενα πρὸς
τὸ πρὸ δύο ἐτῶν ἀνευρεθὲν ἐν τῇ Ἀκροπόλει ἀέτωμα
ἀρχαίου οἰκοδομήματος, παριστῶντος τὸν Ἡρακλῆ
φονεύοντα τῶν Τρίτων.

ΔΙΑΤΑΞΕΙΣ

ΤΟΥ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟῦ ΣΥΓΓΡΑΜΜΑΤΟΣ

« Ἀ κ α δ η μ ί α ς »

Ἡ ΑΚΑΔΗΜΙΑ ἀνταλλάσσεται πρὸς πᾶσαν ἐφη-
μερίδα ἢ περιοδικόν.

Τὰ πρὸς δημοσίευσιν ἀποστελλόμενα ἔγγραφα
δημοσιεύόμενα ἢ μὴ δὲν ἐπιστρέφονται.

Ἡ ΑΚΑΔΗΜΙΑ ἀγγέλλει τὴν ἐκδοσὶν παντὸς
συγγράμματος, οὕτινος ἀντίτυπον ἤθελεν ἀπο-
σταλῆ αὐτῇ.

Πᾶσα ἀπόδειξις ἀποτίσεως συνδρομῆς δεόν ἵνα
φέρῃ τὴν σφραγίδα τοῦ περιοδικοῦ καὶ τὴν ὑπο-
γραφήν τοῦ Διευθυντοῦ.

Οἱ ἀλλάσσοντες τόπον διαμονῆς συνδρομηταὶ
δεόν ἵνα ἐγκαίρως εἰδοποιῶσι τὴν Διεύθυνσιν.

Διὰ πᾶσαν αἰτησιν καὶ πληρωμὴν ἀπευθυντέον
τῷ Διευθυντῇ Κλεοβ. Χ. Κοκκολάτῳ, εἰς Ἀθή-
νας, Poste restante, δι' ἐπιστολῆς ἀπὸ ἀπληραγμέ-
νης ταχυδρομικῶν τελῶν.

Τῷ ἐγγράφοντι πέντε συνδρομητὰς καὶ διαβι-
βάζοντι τὰς συνδρομὰς αὐτῶν ἀποστέλλεται τὸ
φύλλον δωρεάν.

Ἄγγελια καὶ εἰδοποιήσεις καταχωρίζονται ἐπ'
ἰδίᾳ συμφωνίᾳ.

◆◆◆◆◆

ΕΙΔΟΠΟΙΗΣΕΙΣ

Παρακαλοῦνται οἱ κ. κ. συνδρομηταὶ οἱ
λαβόντες τὸ α' καὶ β' τεύχος τῆς « Ἀκα-
δημίας » ὅπως σπεύσωσι πρὸς ἀπότισιν
τῆς συνδρομῆς αὐτῶν, ἄλλως ἀνασταλή-
σεται ἢ ἀποστολῇ αὐτοῖς τοῦ φύλλου.

Τύποις Γ. Σταυριανοῦ.